

Perspectiefnota 2024

INHOUSOPGAVE	Blz.
INLEIDING	2
1. Financiële en beleidsmatige rapportage	5
1.1 Uitgangspunten	5
1.2 Financiële analyse – bestemming resultaat 2023	5
1.2.1 Resultaat jaarrekening 2023	5
1.2.2 Financiële verwerking reeds genomen raadsbesluiten	5
1.3 Structurele doorwerkingen	6
1.3.1 Bestaand beleid (structureel)	6
1.3.2 Nieuw beleid (structureel)	13
2. "2e " Rapportage 2024	18
2.1 Eenmalige bijstellingen begroting 2024	18
2.1.1 Bestaand beleid (incidenteel)	18
2.1.2 Nieuw beleid (incidenteel)	23
2.2 Actualisatie reserves en voorzieningen 2024	25
3. Gemeenschappelijke regelingen	26
4. Ombuigingen 2024 Druten	32
4.1 Ombuigingen proces	32
4.2 Spoor 1 Financiële ruimte zonder beleidsconsequenties	33
4.3.Spoor 2 Takendiscussie beleid inclusief herbeoordeling coalitieakkoord	35
4.4 Spoor 3 Vastgoed	35
4.5 Spoor 4 Extra inkomsten OZB	35
4.6 Spoor 5 Herbeoordeling investeringskredieten	35
4.7 Spoor 6 Kosten Munitax	35
4.8 Spoor 7 Voorstellen Out of the box	35
5. Financiële effecten incidenteel en structureel	36
6. Provinciaal toezicht	39
6.1 Algemeen	39
6.2 Financiële ontwikkelingen	39
7. Rapportage Collegeprogramma "Samen duurzaam vooruit"	40
7.1 Voortgangsrapportage "Lijst van 100"	40
7.2 Vrijval stelposten	40
8. Resumé beslispunten	41

PERSPECTIEFNOTA 2024

Inleiding

Hierbij bieden wij u de perspectiefnota 2024 aan. Deze perspectiefnota geeft inzicht in de financiële voortgang van de begroting 2024 en geeft een financiële doorkijk in de te maken keuzes voor deze collegeperiode. De structurele effecten van de afwijkingen in 2024 nemen we mee in de financiële kaderstelling voor de begroting 2025.

De perspectiefnota 2024 vormt samen met het collegeprogramma "Samen duurzaam vooruit" de basis voor de voorbereiding van de programmabegroting 2025-2028. De uitkomsten van de meicirculaire 2024 zijn verwerkt in deze perspectiefnota.

Samen duurzaam vooruit

Met de uitwerking van het collegeprogramma "Samen duurzaam vooruit" heeft het college een nadere financiële invulling gegeven aan de ambities van de raad voor de huidige raadsperiode, waarbij de intentie blijft om het kwaliteitsniveau van de voorzieningen op peil te houden en infrastructurele knelpunten op te lossen. Daarnaast staat de gemeente voor een aantal grote opgaven als gevolg van landelijke, ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen. De perspectiefnota 2024 geeft een actueel inzicht in de financiële stand van zaken van onze gemeente.

Minder geld van het Rijk

De bezuinigingen op het gemeentefonds leiden tot dreigende structurele tekorten bij bijna alle gemeenten. Als hier geen verandering in komt dan staat onze gemeente voor een aanzienlijke taak om doelstellingen om te buigen. Een kerntakendiscussie op bestaand beleid en een goede integrale afweging van nieuw beleid is dan ook nodig. Dit kan effect kunnen hebben op het huidige coalitieakkoord en raadsprogramma omdat onze huidige financiële positie hiertoe noodzaakt.

Samenvatting financieel perspectief

	(bedragen in € / = nadelig)				
Samenvatting financieel perspectief 2024	2024	2025	2026	2027	2028
Structureel saldo na bestemming (na doorrekening fin.uitgangspunten saldo 2024: € 321.753 (incl.investerings/bestedingsplan en amendement)	321.753	237.978	-2.095.949	-433.872	-254.597
Effecten uit eerdere Raadsbesluiten	-31.100	-371.975	-504.410	-627.322	-706.187
Bestaand beleid	-6.649	-468.637	-442.682	-491.716	-347.550
Nieuw beleid	119.900	41.635	-39.465	-76.365	-67.865
Nieuw beleid programmaoverstijgend	-400.000	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
Gemeenschappelijke regelingen en vrijval stelposten	541.865	-299.189	-477.628	-871.187	-944.352
Ombuigingen DruTen 2024	610.297	266.297	243.297	218.297	218.297
Financiële effecten meicirculaire 2024	676.000	216.000	635.000	473.000	427.000
Saldo	1.832.066	-577.891	-2.881.837	-2.009.165	-1.875.254
Saldo eenmalige middelen 2024 (gedeeltelijk keuze)	281.351				
Overheveling inzet reserve exploitatiebegroting 2024 naar 2025 *	-650.000	650.000			
Inzet reserve exploitatiebegroting		400.000	3.000.000		
Saldo exploitatie 2024 t/m 2028	1.463.417	472.109	118.163	-2.009.165	-1.875.254

Voorgestelde inzet reserve exploitatiebegroting

Rood= nog niet besloten

* Onder voorbehoud goedkeuring provincie overheveling inzet reserve exploitatiebegroting 2024 naar 2025

Naar aanleiding van de tekorten bij de meerjarenbegroting 2024-2027 is er een proces van Ombuigingen gestart. In het financieel perspectief voor 2025-2028 hebben we Ombuigingen zonder beleidsconsequenties en fasering van kredieten doorgevoerd. Ondanks deze ombuigingen is het geprognosticeerde begrotingssaldo voor de jaren 2025-2028 verslechterd ten opzichte van de meerjarenbegroting 2024-2027. Dit is het gevolg van onder andere uitzettingen bestaand beleid, CAO-verhogingen gemeenschappelijke regelingen en de CPI-index leveranciers (inflatie).

Op dit moment is de problematiek van het financiële ravijnjaar (vanaf 2026) niet opgelost en bieden voornemens van het nieuwe kabinet ook geen oplossing. De beperkte groei van het gemeentefonds is onvoldoende om de autonome groei van bijvoorbeeld de zorgkosten af te dekken. Ook wordt de hoge inflatie van de afgelopen jaren niet voldoende gecompenseerd. De inzet van de VNG is dat het nieuwe kabinet de balans tussen taken van

gemeenten en de benodigde middelen gaat herstellen. Zonder adequaat herstel van de balans tussen de door het rijk aan gemeenten beschikbare gestelde middelen en de uit te voeren taken heeft deze financiële onzekerheid een ongekend effect op de bestuurbaarheid van gemeenten en de kwaliteit van de voorzieningen in het bijzonder.

Ook de effecten uit eerdere raadsbesluiten, autonome ontwikkelingen op bestaand beleid, nieuw beleid, vrijval stelposten en gemeenschappelijke regelingen hebben per saldo een negatief effect op de financiële uitkomsten van de meerjarenbegroting 2025-2028.

Opdracht

Het geprognoseerde begrotingssaldo voor het jaar 2025-2028 laat voor nu een negatief beeld zien. Met deze uitkomst heeft het college de opdracht om een sluitende begroting 2025 aan de raad aan te bieden. Met de huidige wettelijke opgave en ambities is het niet mogelijk om het meerjarenperspectief sluitend te krijgen.

- De gemeente Druten heeft beperkte financiële slagkracht om de ambities voor de komende jaren te realiseren. In deze perspectiefnota hebben we puntsgewijs aangegeven of autonome ontwikkelingen op bestaand beleid of nieuw beleid een keuze betreft;
- In de begroting 2024-2027 is besloten om tekorten gedeeltelijk om te buigen door de eenmalige inzet van een bestemmingsreserve exploitatietekorten (afgerond € 5 mln.) De inzet van de reserve is een tussenoplossing, waarbij via ombuigingen uiteindelijk een duurzaam financieel evenwicht tot stand moet worden gebracht. Mogelijke spooruitbreiding van ombuigingen op het gebied van taakstelling en bedrijfsvoering lijkt daarmee onvermijdelijk. In deze perspectiefnota is een eerste aanzet gegeven om te komen tot ombuigingen, waarbij uw raad reeds kaderstellend voor kan sorteren op mogelijk te maken ombuigingsrichtingen;
- Inmiddels is duidelijk dat de geplande inzet van de bestemmingsreserve exploitatietekorten van € 650.000 in 2024 niet nodig is. Daartegenover zien we dat de (nog niet besloten) inzet voor de jaren 2025-2027 niet afdoende is. We zijn in overleg met de provincie of de beperkte inzet in 2024 van de bestemmingsreserve exploitatietekorten een mogelijkheid biedt om het structurele exploitatietekort voor 2025 af te dekken. Voorsnog is uitgegaan dat dit wordt goedgekeurd en hebben we dit opgenomen in de begrote exploitatiesaldi over 2024 en 2025.

Toekomst

Het college vindt dat een gezonde financiële positie een belangrijke randvoorwaarde is om ook in de komende jaren focus te kunnen houden op wat voor onze gemeente belangrijk is. Hoe de aanpassingen om tot een sluitende begroting te komen er mogelijk uit gaan zien is op dit moment niet helemaal duidelijk. Het traject tot een sluitende begroting 2025 wordt in aanloop naar de begroting van 2025 in beeld gebracht en verder uitgewerkt. Het vervolgetraject, om tot een structureel sluitende meerjarenbegroting vanaf 2026 en verder te komen, wordt de komende jaren nader uitgewerkt. In deze periode zal dan tevens bekend worden wat de ontwikkelingen zijn bij het rijk en welke impact dit heeft op alle gemeenten en in het bijzonder op die van de gemeente Druten.

Druten, 11 juni 2024

Burgemeester en wethouders van Druten,

de secretaris,

de burgemeester,

B.P.P Janssen

S.W.P.J. Sengers

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 bevat een financiële rapportage van incidentele bijstellingen, eerder genomen raadsbesluiten en structurele doorwerkingen van zowel bestaand en voorgesteld nieuw beleid voor 2025 en verder.

In hoofdstuk 2 treft u de "2^e Rapportage 2024" aan waarin wij rapporteren over de eenmalige bijstellingen in de begroting 2024 voor zowel bestaand beleid alsook nieuw beleid, waarbij we u vragen om deze keuzes te bekrachtigen.

In hoofdstuk 3 geven we de financiële impact van de ingediende begrotingen 2025 van de gemeenschappelijke regelingen weer.

Hoofdstuk 4 bevat een samenvatting van de uitkomsten van het gelopen ombuigingsproces, waarbij beleidsarme onderdelen reeds meegenomen zijn in het geactualiseerde meerjarenperspectief.

Aansluitend op de spelregels van de 'Notitie reken technische uitgangspunten programmabegroting 2025-2028' ziet u in hoofdstuk 5 een doorkijk naar de saldi van de geactualiseerde meerjarenbegroting.

Het resumé vat de financiële beslispunten samen. Daaronder valt de bestemming van het saldo van de jaarrekening 2023 en ook de actuele structurele en eenmalige effecten.

Hoofdstuk 1. Financiële en beleidsmatige rapportage

1.1 Uitgangspunten

In de vergadering van 7 november 2023 stelde uw raad de begroting 2024, evenals de meerjarenraming 2025-2028 vast als uitgangspunt voor het financieel beleid.

De financiële resultaten van de jaarrekening 2023 en de begroting 2024 bieden een actuele stand van zaken. Dat stelt ons in staat om beleidskeuzes, inzichten en budgetten voor de begroting 2024 en latere jaren bij te stellen. Daarbij hanteren wij de volgende regels:

- Het tot heden aanvaard beleid wordt voortgezet. Nieuw beleid voor 2024 en volgende jaren leggen wij afzonderlijk aan uw raad voor ter integrale afweging.
- Wij houden rekening met de budgettaire gevolgen van ontwikkelingen en besluitvorming die zich tot en met medio april/mei 2024 hebben voorgedaan.

1.2 Financiële analyse – bestemming resultaat 2023

1.2.1 Resultaat jaarrekening 2023

Na de besluitvorming betreffende de najaarsnota 2023 voorzagen we voor de jaarrekening 2023 een positief saldo van € 1.586.210. Na besluitvorming door de raad, vloeit uit de jaarrekening 2023 een positief saldo voort van € 1.915.394, dit onder voorbehoud van de accountantscontrole. Dit saldo wordt in 2024 onttrokken aan de algemene reserve en ingebracht in deze perspectiefnota ten gunste van de eenmalige middelen 2024. Het verschil tussen de najaarsnota 2023 en het werkelijk exploitatie resultaat 2023 wordt onder andere verklaard door de budgetoverhevelingen 2023 naar 2024 ad € 1.231.304, waarvan u in de jaarrekening 2023 een nadere specificatie aantreft. In de jaarrekening worden de verschillen (groter dan € 20.000) tussen het saldo van de najaarsnota 2023 en de jaarrekening 2023 verder toegelicht.

1.2.2 Financiële verwerking al genomen raadsbesluiten

Op deze plek stippen we de besluiten met gevolgen voor 2024 en verder uit de raadsvergaderingen kort aan. De mutaties verwerken we via deze perspectiefnota administratief in de begroting 2024 en verder. De door de raad vastgestelde begroting 2024 laat een positief begrotingsaldo zien van € 321.753 (na verwerking amendement WDW).

Effecten uit Najaarsnota 2023 en overige raadsbesluiten

Navolgende besluiten zijn door de raad vastgesteld, waarvan de financiële consequenties nu verwerkt worden in de perspectiefnota 2024. Het betreft onderstaande items:

Vervanging audiovisuele installatie raadzaal

Bij de najaarsnota 2023 heeft u besloten een krediet van € 70.000 beschikbaar te stellen voor de aanschaf van de audiovisuele installatie. De structurele kapitaallasten van € 15.050 verwerken we via deze perspectiefnota.

Verhoging krediet gemeentewerf

Bij de najaarsnota 2023 heeft u besloten een aanvullend krediet van € 30.000 beschikbaar te stellen voor de aanpassingen aan de gemeentewerf. De structurele verhoging van de kapitaallasten met € 1.950 verwerken we via deze perspectiefnota.

Arbeidsmarktbeleid "Klaar voor nieuwe kansen"

In de raadsvergadering van 25 januari 2024 heeft uw gemeenteraad ingestemd met de beslisnota Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen'. De financiële gevolgen van dit voorstel verwerken we. De mutaties t.o.v. de lopende begroting bedragen voor de jaren 2025 t/m 2027 resp. -308K, -373K en -426K. Bij de begroting 2024 waren deze bedragen onderdeel van de benoemde "te verwachten financiële ontwikkelingen" op het bestedingsplan bij de begroting 2024.

Beleidsplan IBOR 2025-2028

In de raadsvergadering van 14 december 2023 is het IBOR-plan Druten vastgesteld. Hierin zijn de onderhoudsbudgetten geactualiseerd. Daarnaast zijn vervangingsbudgetten vastgesteld. De financiële effecten verwerken we in dit document.

Gunning contract accountant

In de raadsvergadering van 14 december 2023 heeft de gemeenteraad besloten tot gunning van de aanbesteding Accountantsdiensten voor de jaren 2024 t/m 2026 aan Flynth Audit B.V. De aanvullend benodigde bedragen voor 2024 van € 31.100 en vanaf 2025 van € 62.200 verwerken we nu als onontkoombare kostenuitzetting.

Eenmalige restantbudgetten 2023

De raad stemde op 28 maart in om de restantbudgetten 2023 ter hoogte van € 1.231.304 over te hevelen naar 2024. Deze claims zijn vooralsnog ten laste van de algemene reserve gebracht. Bij deze perspectiefnota 2024 wordt conform besluit dit bedrag weer toegevoegd aan de algemene reserve, dit ten laste van de eenmalige middelen 2024.

1.3 Structurele doorwerkingen en beleidsrapportages

De hierna genoemde budgetten, gegroepeerd per programma, van de begroting 2024 en de volgende jaren behoeven structurele aanpassing. Daarnaast noemen we ook de relevante beleidsontwikkelingen per programma.

1.3.1 Bestaand beleid (structureel)

Programma 0 bestuur en Ondersteuning

Dividenduitkering DAR

In de meerjarenbegroting van DAR is zichtbaar dat de financiële resultaten onder druk staan. Dit wordt met name veroorzaakt door marktontwikkelingen, ambities en risico's. In het strategisch bedrijfsplan dat DAR, met input van de regiogemeenten, maakt zal aandacht besteed worden aan herstel van de financiële resultaten. Gezien de huidige meerjarenraming is het noodzakelijk om de geraamde dividenduitkering in onze begroting te verlagen met afgerond € 34.000 in 2024 en € 28.000 voor de jaren daarna.

Lagere opbrengt hondenbelasting

Op grond van de 1e Munitax rapportage 2024 (stand per 1 maart 2024) worden de opbrengsten uit de hondenbelasting verlaagd met afgerond € 4.000.

Bordbusters/verkiezingsborden

Tot en met 2025 is rekening gehouden met voortzetting van het huidige beleid verkiezingsborden. Het contract loopt af in 2025. Voor de jaren 2026 tot en met 2028 stellen we voor het huidige beleid te continueren en hiervoor jaarlijks € 7.000 als kostenuitzetting mee te nemen.

Organisatie verkiezingen

De kosten voor het organiseren van verkiezingen zijn de laatste jaren fors gestegen. De stijging van de kosten wordt veroorzaakt door gestegen kosten van drukwerk, nieuwe aanbesteding Cycloon, huur stemlocaties en vergoedingen vrijwilligers. In 2024 en 2026 tot en met 2028 is de ingeschatte kostenuitzetting € 20.000 per jaar.

Stijging verstrekkingen Reisdocumenten

In 2014 werd de geldigheidsduur van reisdocumenten voor volwassenen verlengd van vijf naar tien jaar. Deze tien jaar is in 2024 verstreken, wat betekent dat gemeenten vanaf 2024 de effecten merken van de nieuwe cyclus die is ontstaan door de invoering van de langere geldigheidsduur van paspoorten en identiteitskaarten. Volwassenen die tussen 2014 en 2018 een nieuw reisdocument hebben aangevraagd, komen vanaf 2024 een nieuw document aanvragen. Deze piek duurt tot 2029 en genereert een hogere opbrengt uit leges van € 85.000 tot en met 2028. De paspoortpiek resulteert ook in een hogere afdracht aan het Rijk van € 49.000. Om de fors hogere aantallen aanvragen te kunnen opvangen die voortkomen uit de paspoortpiek is extra formatie nodig ad € 36.800. Deze kosten kunnen tot en met 2028 gedekt worden uit de extra opbrengsten leges.

Programma 1 Veiligheid

Samenwerkingsovereenkomst Bevolkingszorg en crisiscommunicatie VRGZ

Om te komen tot een toekomstbestendige Bevolkingszorg en crisiscommunicatie op bovengemeentelijk niveau is in de regio een Samenwerkingsovereenkomst Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie afgesloten. De samenwerkingsovereenkomst stelt de inzet van lokale functionarissen vast en geeft uniformiteit aan piket, bereikbaarheid en beschikbaarheid. De jaarlijkse meerkosten hiervan bedragen € 4.000. We verhogen de bijdrage aan de WDW ter dekking van deze meerkosten.

Programma 2 Verkeer en vervoer

Gunning civiele werkzaamheden de Rijdt te Horsen

In 2020 is de Centrumvisie Horsen vastgesteld en middels een participatieproces zijn we tot een Definitief Ontwerp (DO) gekomen. Het DO is omgezet naar een bestek met tekeningen en recent heeft de aanbesteding "Reconstructie Rijdt" plaatsgevonden. Naast het bestek werk zijn er nog diverse andere werkzaamheden wat resulteert in een tekort van € 120.000. Na de aanbesteding is dit definitief duidelijk geworden. We stellen u voor om een aanvullend krediet van € 120.000 beschikbaar te stellen en de uitzetting van de kapitaallasten met ingang van 2025 met € 3.565 als onvermijdelijke kostenuitzetting te verwerken.

Fietspad Tichellande – Gelenberg

In het coalitieakkoord is een onderzoek en de aanleg van een verlicht en veilig fietspad tussen nieuwbouwwijk Tichellande en het sportpark Gelenberg opgenomen met een investeringsbedrag van € 500.000. Uit het uitgevoerde onderzoek blijkt dat het niet nodig is om een extra fietsverbinding aan te leggen. Hierover bent u via een informatienota geïnformeerd. De opgenomen kapitaallasten voor deze investering kunnen vrijvallen.

Aanpak Koningstraat Afferden

In het coalitieakkoord, hoofdlijnen van beleid Druten 2022-2026 "Ontwikkelen in huidige perspectief" en het collegeprogramma "Samen duurzaam vooruit" zijn verschillende kredieten voor projecten in Afferden opgenomen. Daarnaast is via het Meerjaren UitvoeringsPlan (MUP) mobiliteit een krediet beschikbaar voor de aanpak kruispunt Van Heemstraweg/Koningstraat Afferden. In totaal is voor deze drie kredieten € 775.000 beschikbaar. We stellen voor deze drie kredieten voor deelprojecten in Afferden samen te voegen, het jaar van investering vast stellen op 2026 en de financiële gevolgen te verwerken.

Het betreft de projecten:

- voor het onderzoek van de gedeeltelijke aanpak van de Koningstraat (centrum);
- voor het onderzoek doortrekken trottoir Koningstraat naar de Van Heemstraweg;
- voor de aanpak van de Van Heemstraweg-kruispunt Koningstraat Afferden.

Omdat deze projecten een zeer sterke samenhang hebben, voegen we ze samen tot een project. Met een gebundeld onderzoek en een inwonerparticipatieproces voor alle projecten in een keer, komt er ook een integraal advies over de mogelijkheden.

Voor de aanpak Koningstraat Afferden en de trottoiraanpak Koningstraat zijn kredieten beschikbaar. Beide investeringen zijn geraamd op € 200.000, maar het jaar van de

investering is respectievelijk 2025 en 2026. De start van de aanpak van de Van Heemstraweg-oversteekplaats Afferden stond voor 2024 op de planning. Door deze projecten samen te voegen en het jaar van investering op 2026 te zetten kan het onderzoek in een keer plaatvinden. Het onderzoek start in 2025. Bij de behandeling van de begroting 2026 dient er een ontwerp met raming beschikbaar te zijn om het projectbesluit te nemen met de daarbij horende financiële middelen. Na besluitvorming begroting 2026 kan de planvoorbereiding starten en de aanbesteding en start van de uitvoering gepland worden. De eerste afschrijving start dan in 2027, waardoor in 2025 en 2026 kapitaallasten vrijvallen van afgerond € 24.000 resp. € 37.000.

Herinrichting Raadhuisstraat- gedeelte Hogestraat –Kasteelhof

Eerder is via het collegeprogramma een krediet van € 500.000 beschikbaar gesteld voor de herinrichting van de Raadhuisstraat. Vooruitlopend op het plan Portier kan herinrichting van de Raadhuisstraat (gedeelte Hogestraat-Kasteelhof) worden uitgevoerd. Het ontwerp en de kostenraming geven aan dat er € 155.000 nodig is om het project te kunnen uitvoeren. We stellen voor het krediet in 2024 uit te voeren, zodat de kapitaallasten starten in 2025. De structurele vrijval van kapitaallasten, door verlaging van het krediet van € 500.000 naar € 155.000 van afgerond € 22.000, verwerken we.

Programma 3 Economie

Vervanging elektriciteitsvoorziening Markt

De elektrische installatie op de markt is storingsgevoelig en er ontstaan risicovolle situaties door kortsluiting. De installatie is daardoor vervroegd aan vervanging toe. De kosten verbonden aan deze werkzaamheden worden geraamd op € 72.750. De kapitaallasten verbonden aan deze investering bedragen € 5.940 op basis van lineaire afschrijving in 15 jaar tegen 1,5% rente. Het betreft een onvermijdelijke kostenuitzetting.

Programma 4 Onderwijs

Nieuwbouw VMBO Pax Christi College

In januari 2024 heeft de raad ingestemd met doordecentralisatie van de onderwijshuisvestingsmiddelen voortgezet onderwijs om de vervroegde nieuwbouw van het VMBO van het Pax Christi College mogelijk te maken. Momenteel wordt gewerkt aan de overeenkomst tussen gemeente en het schoolbestuur @voCampus. De overeenkomst wordt in oktober 2024 ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd. Conform het raadsbesluit is het de bedoeling om de overeenkomst per 1 januari 2024 in te laten gaan, met een voorfinanciering van het schoolbestuur van 3 jaar.

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Budget schoolzwemmen

Het college heeft in 2022 de beleidsnota Druten blijft zwemvaardig 2023-2026 vastgesteld. Op basis van de productenbegroting 2022 is het budget bepaald en vertaald in de begroting 2023-2026. In dit budget zit een klokuurvergoeding voor de schoolzwemlessen. Deze klokuurvergoeding landde jaarlijks op de begrotingspost van zwembad De Gelenberg. Met de nieuwbouw en exploitatie van Sportcentrum De Gelenberg door Optisport, ontvangt zij nu deze klokuurvergoeding. Optisport is over deze klokuurvergoeding btw verschuldigd. Daarmee is de klokuurvergoeding voor de gemeente kostprijsverhogend. De btw is niet meegenomen in het budget schoolzwemmen.

Subsidie Openbare Bibliotheek Rivierenland (OBR)

We rapporteren dat de te verstrekken subsidie aan de OBR met ingang van 2024 met € 4.500 wordt verhoogd, conform de bestaande afspraken. Door stijging van het aantal inwoners en aanpassing van indexaties dient het geraamde bedrag bijgesteld te worden. We verwerken dit als onvermijdelijke kostenuitzetting.

Adviescommissie omgevingskwaliteit

Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet vervalt de grondslag van de Welstands- en Monumentencommissie. De taken en bevoegdheden van de huidige monumentencommissie en de commissie voor welstand vervallen van rechtswege. Voor de advisering over omgevingskwaliteit, monumentale waarden en cultuurhistorie wordt een adviescommissie omgevingskwaliteit ingesteld. Dit betreft een wettelijke verplichting, de uitzetting is dus onontkoombaar. Het huidige budget voorziet niet in de extra kosten van € 10.485 voor de bijdrage voor de nieuwe Adviescommissie Omgevingskwaliteit.

Extra ontsluiting Uivermeertjes

De realisatie van een extra ontsluiting naar de Uivermeertjes Deest is eerder afgesproken. Het staat in het coalitieakkoord en het collegeprogramma. Hiervoor is in 2025 eenmalig € 20.000 opgenomen. Hiervoor moet een extra budget beschikbaar worden gemaakt. De nieuwe raming geeft aan dat voor de totaalinvestering € 49.000 nodig is (inclusief projectvoorbereiding). We stellen voor het eenmalig beschikbaar gestelde bedrag van € 20.000 vrij te laten vallen en een krediet van € 49.000 te voteren. We verwerken de kapitaallasten van € 3.185 in onze begroting (AFS 20 jaar, lineair, 1,5%).

Krediet voorzieningen terrein Molen De Drie Waaien

Voor de aanleg van onze eigen gemeentelijke voorzieningen is in 2023 een krediet beschikbaar gesteld van € 55.500. De geplande aan te leggen voorzieningen zijn veranderd, onder ander door de grondvervuiling. We stellen voor om het krediet af te ramen naar € 45.000. De mutatie op de kapitaalasten, een vrijval van afgerond € 650 verwerken we.

Programma 6 Sociaal Domein

Budget kernenwethouders

Het via het collegeprogramma beschikbaar gestelde budget voor de kernenwethouders 2024 t/m 2026 ter hoogte van € 35.000 wordt gedeeltelijk gebruikt om het budget voor de uitvoering van activiteiten voor Meerdoenertjes en het Buurtfonds via de Stichting MeerVoormekaar op te hogen van € 11.000 naar € 15.000 per jaar.

Het beschikbare restantbedrag van het budget kernenwethouders van € 20.000 (€ 35.000 minus € 15.000) voor de jaren 2024 tot en met 2026 laten we vrijvallen.

Nader voorlopig macrobudget 2024 Wet BUIG (Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorzieningen aan Gemeenten)

In de begroting 2024 is een bedrag geraamd voor de rijksvergoeding wet BUIG ter hoogte van € 4.067.832. De voorlopige vergoeding voor 2024 is voor Druten naar boven bijgesteld met € 343.450 tot € 4.411.282. De positieve bijstelling van het nader voorlopige macrobudget is gebaseerd op de (landelijke) realisatiecijfers van vorig jaar en recente inschattingen van de conjuncturele situatie (nieuwe werkloosheidsverwachtingen) van het CPB. We verwerken dit voor 2024 door het budget voor te verstrekken uitkeringen P-wet in 2024 te verhogen met € 183.000 naar € 4.470.000. Daarnaast is € 67.000 bestemd voor loonkostensubsidies. Dit bedrag betalen we door aan de uitvoerder hiervan, het Werkbedrijf Regio Rijk van Nijmegen. Op basis van de realisatiecijfers 2023 en de rapportage over de eerste maanden van 2024 zien we een stabilisatie van ons cliëntenbestand. Met deze aanpassingen ligt het aangepaste geraamde bedrag aan uitkeringen 2024 in lijn met de realisatie over 2023 en de huidige verwachtingen. Voor 2024 kan resumerend een bedrag van € 93.450 aan de beschikbare middelen worden toegevoegd. Voor 2025 en verder zijn de aantallen uitkeringsgerechtigden zoals deze zijn vastgesteld bij de rekentechnische uitgangspunten voor de begroting 2025 reeds doorgerekend en verwerkt in de saldi voor 2025 t/m 2028.

Meerjarig betekent de hogere rijksvergoeding BUIG, onder aftrek van het bedrag voor de loonkostensubsidies, een voordeel van € 280.000, € 283.000, € 286.500 en € 290.000 voor de jaren 2025 t/m 2028. We verwerken dit voordeel via deze perspectiefnota.

Opvang ontheemden Oekraïne op het schip aan de Veerdam

De geschatte kosten voor deze opvang op jaarbasis bedragen € 5,5 miljoen. Op dit moment is een bedrag van € 1,2 miljoen opgenomen in de begroting. Het is noodzakelijk om de ramingen op het juiste niveau te brengen. De kosten worden afgedekt door de vergoeding van het Rijk. We verwerken dit dus budgettair neutraal.

Aanpak Huiselijk geweld en Kindermishandeling (HGKM)

Het lokale plan Huiselijk geweld en kindermishandeling (HGKM) is vastgesteld. We benutten de expertise van Sterker Sociaal Werk voor HGKM en complexe echtscheidingen, in lijn met de regionale visie. Elke gemeente heeft een aandachtsfunctionaris HGKM met kennis van complexe echtscheidingsproblematiek. Deze functie, ondergebracht bij Stichting Sterker, vereist constante kennisontwikkeling en regionale verbinding. Hiermee waarborgen we continuïteit in kennis en formatie. De kosten zijn tot en met 2024 incidenteel afgedekt. Nu vragen we de structureel benodigde middelen van € 40.950 te borgen en te verwerken.

Bijdrage Regionaal OndersteuningsBureau / Regioprogramma jeugd

Na vaststelling van de begroting 2024 Druten werd de hogere bijdrage aan het Regionaal ondersteuningsbureau bekend. Een deel daarvan werkt structureel door in 2025 e.v. Ondertussen heeft het ROB ook een financiële vooruitblik 2025 gegeven over het Regioprogramma Jeugd, waar een index wordt toegepast van 7,3% op de personele lasten. Dit leidt tot een onvermijdelijke hogere bijdrage aan het ROB.

Basis en specialistische jeugd Ggz

Ondanks een stabiel aantal cliënten in Druten, stijgen de kosten van jeugd-ggz landelijk door langere behandelingen. Factoren zoals prestatiedruk, digitalisering en armoede spelen een rol. Het beïnvloeden van deze kosten is lastig door lopende behandelingen en groeiende vraag. Er is geen alternatief aanbod. Inzet op mentale weerbaarheid kan helpen. Verwacht wordt dat de kosten voor jeugd-ggz in Druten blijven stijgen. We voorzien een onontkoombare kostenuitzetting van € 300.000.

Lokale vertaling hervormingsagenda jeugd en regioprogramma jeugd

De hervormingsagenda en het regioprogramma jeugd zijn vastgesteld. Vanaf 2024 volgt de lokale vertaling. We moeten zelf ondersteuning bieden en investeren in een passend lokaal aanbod. Voor voortzetting van initiatieven uit 2023 en 2024 is vanaf 2025 onvoldoende budget. We herverdelen strategisch het beschikbare budget uit 2024 van € 422.223 voor de hervormingsagenda over de jaren 2025-2027. Zo behouden we een financiële basis en continueren we essentiële lokale jeugdvoorzieningen.

Jeugdbescherming en jeugdreclassering

Vanaf 2024 stijgen de tarieven voor Jeugdbescherming en jeugdreclassering (JBJR) flink. Dit komt door hogere loonkosten en de behoefte om aan de nieuwe, landelijke caseloadnorm te voldoen. Het verschil met de huidige tarieven is € 60 miljoen op landelijk niveau. Rijk en gemeenten delen de kosten. De begroting van 2023 wordt voortgezet. Door een verwachte daling bij de JBJR worden de kosten voor gemeenten beperkt. Er is een voordeel bij de inzet van JBJR. Door de landelijke stijging worden de JBJR-tarieven verhoogd. We verwerken de structurele kostenstijging van € 25.000 als onontkoombaar. Eventuele compensatie via het Rijk wordt bekend gemaakt en verrekend via de komende meicirculaire.

PGB jeugd

Op basis van de realisatie over 2023 en recente informatie van de Sociale Verzekeringsbank over 2024 passen we het geraamde bedrag voor PGB's jeugd aan. Dit leidt tot een nadeel van € 34.000.

Contractbeheer Jeugdbescherming en jeugdreclassering

In 2024 is een contractbeheerder aangesteld voor het stroomlijnen van het proces contractbeheer zodat de zorg via maatwerkovereenkomsten en PGB's tijdig ingezet kan worden. De contractbeheerder is ondersteunend voor het sociaal team en beleid bij tijdrovende administratieve afhandelingen. Voor 2024, 2025, 2026 kan de extra bijdrage

aan de WDW (€ 15.000 per jaar) gedekt worden uit de gelabelde middelen voor de Hervormingsagenda jeugd/restant van de extra jeugdmiddelen.

Wmo hulpmiddelen

In juni 2024 eindigt de sterfhuisconstructie met Medipoint en worden alle nog uitstaande hulpmiddelen van Medipoint overgedragen aan Welzorg. Dit leidt tot hogere huurkosten van naar schatting € 43.000 op jaarbasis. Daarnaast lagen de werkelijke uitgaven in 2023 hoger dan geraamd. Er is sprake van een structurele onvermijdelijke uitzetting van € 70.000 per jaar.

Meerkosten aanbesteding ambulante begeleiding Wmo

Regionaal wordt de ambulante Wmo opnieuw aanbesteed met nieuwe contracten vanaf 1 januari 2025. De tarieven zijn opnieuw berekend. Het financiële effect van de regionale aanbesteding door de hogere tarieven leidt voor Druten naar verwachting tot hogere kosten van afgerond € 90.000 vanaf 2025. Na een correctie met het product Praktische begeleiding komt de structurele uitzetting neer op € 77.000.

Meerkosten indexering tarieven Wmo en Jeugd vanaf 2025

In onze begroting hanteren wij voor 2025 een indexeringspercentage van 2,8% voor 2025 op de inkoop van Jeugd en Wmo-BG budgetten. De verwachte indexatie voor 2025 komt voorsnug uit op 3,94%. Zodra de definitieve tarieven voor 2025 bekend zijn gemaakt in Q3-2024, verwerken we dit in onze conceptbegroting 2025-2028. Indicatief betekent elke procent verhoging boven het thans gehanteerde indexpercentage van 2,8% een uitzetting van circa € 65.000.

Winstwaarschuwing kostenstijging Jeugd vanaf 2025

De jeugdzorgkosten zijn de afgelopen jaren gestegen en deze trend zal naar verwachting doorzetten in 2025. Bovenop de reguliere jaarlijkse indexatie, wordt een kostenstijging verwacht van mogelijk zo'n 10% op het gehele regionaal ingekochte jeugdzorgbudget. Deze stijging komt door diverse factoren, zoals de transformatie naar kleinschalige voorzieningen voor complexe zorg, arbeidsmarktkrapte en CAO-stijgingen. Een gedetailleerde kostenberekening is niet mogelijk door variabele factoren en onbekende beleidsmaatregelen van het nieuwe kabinet. Bij de begroting 2025 wordt hierop teruggekomen.

Noodfonds SUN Gelderland-Zuid

In het beleidsplan Armoede, geldzorgen en schulden is als nieuw beleid opgenomen om een noodfonds op te zetten om geldzorgen en urgente nood direct te kunnen verlichten. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan uw amendement van november 2023. De instelling van het fonds vraagt om nieuwe middelen vanaf 2025. De benodigde middelen voor 2024 dekken we uit het overgehevelde restantbudget amendement armoedebeleid van 2023. Aangekondigd is dat via de meicirculaire 2024 voor de jaren 2025 t/m 2028 extra middelen beschikbaar komen voor versterking van de dienstverlening armoede en schulden. Vooruitlopend op de verwerking van de meicirculaire 2024 stellen we voor om de benodigde middelen voor het noodfonds Sun hieruit te dekken.

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Vervanging telemetriesysteem

De WDW maakt gebruik van een telemetriesysteem voor de besturing, monitoring en alarmering van installaties in de openbare ruimte. De leverancier van het huidige systeem is failliet. Op korte termijn stopt het gebruik ervan. De gemeenten hebben een tijdelijke licentie. In de loop van 2024 stopt deze en daarmee ook het huidige systeem. Daarom moet er nu een nieuw systeem aangeschaft worden. We stellen u voor om in 2024 een krediet van € 50.000 beschikbaar te stellen voor de implementatie van het pakket. De kapitaallasten ad € 10.750 worden met ingang van 2025 gedekt uit de rioolheffing.

Programma 8 Wonen en Bouwen

Kosten regionale urgentiecommissie

In de beslisnota voor vaststelling van de Huisvestingsverordening gemeente Druten 2024 is opgenomen dat de gemeenten in de regio vanaf 2025 meer gaan bijdragen aan de kosten voor de regionale urgentiecommissie. We verwerken de meerkosten van € 7.967 vanaf 2025 als onontkoombare kostenuitzetting.

Programma overstijgend

Actualisatie MJOP (Meerjaren Onderhoudsplan) gebouwen (raad 27 juni 2024)

Bij de begroting 2024 is via een stelpost als onderdeel van de nog te verwachten financiële ontwikkelingen € 200.000 per jaar opgenomen voor de actualisatie van het MJOP. Nu het nieuwe meerjarenonderhoudsplan is vastgesteld, vervalt de stelpost en worden de geactualiseerde budgetten ter integrale afweging opgenomen in deze perspectiefnota. Het laatst vastgestelde MJOP dateerde uit 2016 en had een looptijd tot 2025. De structureel benodigde budgetten o.b.v. het recentste MJOP zijn € 340.000 hoger geworden. In 2024 is hiernaast een aanvullende storting van € 60.000 nodig in de voorziening om te voorkomen dat deze negatief wordt. We stellen voor om een bestemmingsreserve MJOP te vormen in 2024 en hierin t.l.v. de algemene reserve € 660.000 te storten om deze vervolgens te gebruiken als dekking in de jaren 2025-2028.

1.3.2 Nieuw beleid (structureel) KEUZES

Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Aanpassing nutsvoorzieningen gemeentewerf/brandweerkazerne

Sinds 2010 is de brandweer onderdeel van de VRGZ. Daarvoor maakte ze deel uit van de gemeentelijke organisatie. Beide instanties maakten gebruik van gezamenlijke nutsvoorzieningen. Het pand is destijds verkocht aan de VRGZ. Over het gebruik van het terrein en overige zaken zijn afspraken gemaakt die zijn vastgelegd in een gebruiksovereenkomst. Zoals nu blijkt is deze gebruiksovereenkomst door beide partijen niet formeel vastgesteld. Uit financiële overwegingen is destijds besloten de aanwezige nutsvoorzieningen niet aan te passen. Over de verdeling van de kosten is afgesproken dat de VRGZ de kosten van gas voor haar rekening neemt. De gemeente betaalt de kosten van water en elektra. Gebleken is dat dit in de praktijk niet werkt. De afgelopen maanden zijn we hierover uitvoerig met de VRGZ in gesprek geweest. Daarbij is de (concept) gebruiksovereenkomst opnieuw doorgenomen. Er wordt gewerkt aan een actualisatie. Het ontvlechten van de nutsvoorzieningen is noodzakelijk. Waarbij de intentie is dat de daaraan verbonden kosten evenredig doorbelast worden.

De kosten van het aanpassen van de huidige installaties en nieuwe nutsaansluitingen worden geraamd op € 80.000. Omdat de VRGZ 50% van de kosten op zich neemt betekent dit dat de kosten voor de gemeente € 40.000 bedragen. Derhalve vragen wij u om een krediet van € 40.000 beschikbaar te stellen (AFS 15 jaar, lineair, 1,5%)

Met ingang van 2025 verwerken we de kapitaallasten van € 3.265.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

Alhoewel het gebruikelijk is om uw raad eerst via de begroting te betrekken bij een mogelijke OZB-verhoging, vinden we het belangrijk uw raad daar nu al bij deze Perspectiefnota voorlopig inzicht in te geven. Dit vooruitlopend op de begroting 2025 en als onderdeel van het ombuigingsproces.

Bij de berekening van de meerjarige OZB-opbrengsten in deze Perspectiefnota zijn we o.a. uitgegaan van de meest recente gegevens van Munitax, zijnde de stand per 1 maart 2024. Inmiddels is gebleken dat de OZB-opbrengsten voor 2024 iets gunstiger zijn uitgevallen dan bij de begroting 2024 werd voorzien. Er is sprake van een aflopend structureel voordeel van afgerond € 184k in 2024 naar € 51K in 2028. In april 2024 hebben we opnieuw gekeken naar de OZB en de totale belastingdruk van Druten in vergelijking met die van de omliggende/regio gemeenten. Daaruit blijkt dat de totale belastingdruk van Druten onder het regio gemiddelde zit en nog steeds aan de lage kant zit. Hieronder staan de gemeenten die we bij de beoordeling hebben betrokken, met daarbij het rangnummer/de positie die ze innemen t.a.v. de belastingdruk voor meerpersoons-huishoudens met een eigen woning:

Gemeente *	Belastingdruk 2024	Belastingdruk 2023	Rangnr.2024	Rangnr.2023
Berg en Dal	€ 953	€ 922	5	5
Beuningen	€ 952	€ 893	4	4
Druten	€ 922	€ 866	3	3
Heumen	€ 964	€ 957	6	6
Lingewaard	€ 1.055	€ 1.026	8	8
Neder-Betuwe	€ 1.097	€ 1.080	9	9
Nijmegen	€ 1.115	€ 1.058	10	10
Overbetuwe	€ 792	€ 756	1	1
West Maas en Waal	€ 974	€ 980	7	7
Wijchen	€ 885	€ 863	2	2

* Gegevens volgens Coelo 2023/2024 (is het landelijke orgaan dat alle gemeentelijke belastinggegevens verzamelt en publiceert)

Gezien het bovenstaande, het nu voorliggende meerjarenperspectief en om het ambitieniveau te kunnen vasthouden, is het legitiem om de OZB de komende jaren meer

dan trendmatig te verhogen. Dit zoals we eerder met uw raad hebben afgesproken.

Op grond van het bovenstaande hebben we, mede gelet op de financiële positie van de gemeente, in voorliggende Perspectiefnota en evenals vorig jaar rekening gehouden met een geleidelijke verhoging gedurende een periode van 3 jaar tot en met 2027. Daarnaast maken we geen onderscheid meer in de jaarlijkse verhogingen per belastingcategorie. Dit betekent dat naast de inflatie voor elk jaar en voor iedere categorie eenzelfde verhoging is meegenomen, van 5,2%. Overigens zullen we dit percentage elk jaar opnieuw bezien. Een en ander ter beoordeling van uw raad.

Volledigheidshalve zijn hieronder de tariefsverhogingen weergegeven zoals die in voorliggend meerjarenperspectief t.a.v. de OZB-opbrengsten zijn verwerkt. Daarbij zijn zowel het inflatiepercentage als het groeipercentage afzonderlijk zichtbaar gemaakt.

Tabel 1: Verhoging OZB i.v.m. inflatie *

Categorie:	2025	2026	2027	2028
* Eigenaar woning	2,8%	2,7%	2,5%	2,5%
* Eigenaar Niet woning	2,8%	2,7%	2,5%	2,5%
* Gebruiker Niet woning	2,8%	2,7%	2,5%	2,5%

* zo nodig vindt bij de begroting 2025 actualisering plaats

Tabel 2: Verhoging OZB i.v.m. groei

Categorie:	2025	2026	2027	2028
* Eigenaar woning	5,2%	5,2%	5,2%	0%
* Eigenaar Niet woning	5,2%	5,2%	5,2%	0%
* Gebruiker Niet woning	5,2%	5,2%	5,2%	0%

Tabel 3: Verhoging OZB totaal

Categorie:	2025	2026	2027	2028
* Eigenaar woning	8,0%	7,9%	7,7%	2,5%
* Eigenaar Niet woning	8,0%	7,9%	7,7%	2,5%
* Gebruiker Niet woning	8,0%	7,9%	7,7%	2,5%

(Continue) Monitoren klantsignalen

Een goede dienstverlening voor iedereen!

Vanuit de vastgestelde Agenda 'Dienstverlening Dichtbij' hebben wij de ambitie om de dienstverlening voor onze inwoners en ondernemers continu en blijvend te verbeteren. Dit realiseren wij door onze inwoners en ondernemers actief te vragen hoe zij onze dienstverlening ervaren. Niet alleen is het onze ambitie om een goede dienstverlening te hebben, maar dit is ook één van de prestatie-indicatoren van onze organisatie.

Om de tevredenheid over onze dienstverlening goed te volgen en continu te verbeteren, zowel voor onze inwoner als een betrouwbare prestatie-indicator voor de gemeenteraad willen wij het volgende uitvoeren:

1. We geven een vervolg aan de Inwoners- en Ondernemerspeiling. De ondernemerspeiling wordt vervangen door MKB vriendelijkste gemeente. Hierdoor blijft een benchmark mogelijk met andere gemeenten. Deze peiling heeft wel een andere insteek, maar komt het meest in de buurt van de ondernemerspeiling.
2. We vragen onze inwoners en ondernemers voortaan, direct na contact met de gemeente, naar hun mening over de dienstverlening van de gemeente via onze dashboard klantsignalen. Deze resultaten worden hierin verzameld en opgevolgd.
3. We onderzoeken tweejaarlijks de bereikbaarheid en kwaliteit van de gemeente. Dit onderzoeken we zowel op telefonie als mail.

Wij zetten panels op om inwoners en ondernemers te kunnen bevragen naar hun mening over onze dienstverlening.

Aanschaf applicatie 'kostendekkendheid.nl'

Om het proces van de berekening van de kostendekkendheid van leges te verbeteren op het gebied van efficiëntie, nauwkeurigheid en daarnaast ook eenvoudiger en overdraagbaarder te maken is er behoefte aan de aanschaf van de applicatie 'kostendekkendheid.nl.' De kosten van de applicatie worden vanaf 2025 gedekt door de leges.

Medewerker kabinetszaken

We stellen voor om met ingang van 2024 € 59.000 aan structurele middelen beschikbaar te stellen om de formatie van het bestuurssecretariaat uit te breiden. In eerdere instantie was hierover in het Integraal Plan WDW gerapporteerd, echter de structurele dekking is niet geregeld. Deze omissie herstellen we door de structurele middelen via deze perspectiefnota in te brengen.

Programma 1 Veiligheid

Veilig wonen decentrale bestuurders

De veiligheid van decentrale bestuurders is een vereiste voor het goed functioneren van het openbaar bestuur. Per 1 oktober 2023 is de werkgeversverantwoordelijkheid voor hun veiligheid daarom geëxpliciteerd met een wijziging van de Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers. Ten behoeve van een veilige woonplek krijgen decentrale bestuurders een beveiligingsadvies op maat aangeboden. Via de septembercirculaire 2023 is voor de jaren 2024 tot en met 2026 per gemeente € 7.000 beschikbaar gesteld voor maatregelen die volgen uit de woningscan. Deze middelen zijn destijds in de algemene middelen terechtgekomen. We repareren dit nu door dit bedrag in onze begroting op te nemen en te labelen voor deze eventueel te nemen veiligheidsmaatregelen. Kosten die boven het beschikbaar gestelde bedrag uitkomen, moeten gemeenten zelf financieren.

Bluswatervoorziening vergoeding

Bij brandbestrijding is bluswater onmisbaar voor de brandweer. Daarom zijn voldoende bluswatervoorzieningen belangrijk. De eindverantwoordelijkheid voor (openbare) bluswatervoorziening en bereikbaarheid ligt bij de gemeente. Bij herbouwprojecten was er echter nog geen beleid over de financiering van de realisatiekosten. Het college van Druuten heeft inmiddels uitgangspunten vastgesteld. Daardoor wordt 50% van de realisatiekosten nu betaald door de gemeente. De andere 50% bekostigt de initiatiefnemer. Er is echter nog geen structurele dekking voor deze gemeentelijke kosten, die naar verwachting € 13.500 per jaar bedragen.

Programma 3 Economie

Invoering toeristenbelasting

In uw raad van 27 juni wordt een voorstel behandeld om per 1 januari 2025 toeristenbelasting te gaan invoeren. In het collegeprogramma was aangekondigd dat de invoering van toeristenbelasting onderzocht wordt. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek verwachten we per 2025 bij benadering € 22.500 jaarlijks aan toeristenbelasting te kunnen heffen (en ongeveer € 5.000 aan kosten te zullen maken). De geraamde belastingopbrengst is tot stand gekomen door middel van informatie verkregen vanuit Munitax en derden. We hebben ongeveer 20 verblijfsaccommodaties in onze gemeente in beeld. De kosten zijn gebaseerd op een inschatting van de uitvoeringskosten van Munitax en de kosten voor ambtelijke inzet.

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Uitvoering beleids- en uitvoeringsplan natuur en biodiversiteit

Dit plan volgt uit het initiatiefvoorstel van Sociaal Maas en Waal en is opgenomen in het collegeprogramma. Het plan bevat de kosten voor de uitvoering. Hiervoor is nog geen budget opgenomen in het collegeprogramma. Het uitvoeringsplan beschrijft verschillende werkzaamheden die min of meer jaarlijks terugkeren. Voor de periode 2024-2030 zijn de gemiddelde kosten € 29.000 per jaar. De totale kosten van het plan bedragen € 204.500 over de volledige planperiode. Om de wisselende kosten op te vangen stellen we voor om

een voorziening "Natuur en biodiversiteit" te vormen. In 2024 storten we het benodigde bedrag van € 204.500 voor de planperiode ten laste van de eenmalige middelen 2024 en jaarlijks onttrekken we de benodigde kosten voor de in dat jaar geplande acties.

Programma 6 Sociaal Domein

Noodopvanglocatie asiel Scharenburg

Aan de Scharenburg is een noodopvanglocatie geopend voor 100 vluchtelingen. Deze locatie wordt beheerd en geëxploiteerd door het COA. Wij voeren de regie, houden ons bezig met communicatie, bieden maatschappelijke begeleiding en hebben oog voor de omgeving. Wij ontvangen huur voor de aan het COA beschikbaar gestelde locatie. Ook ontvangen we middelen vanuit de bestuursovereenkomst voor de inwoners die niet geregistreerd staan in BRP per 01/01. Voor 2024 is dit dus voor alle vluchtelingen die gehuisvest worden. Deze vergoeding is gebaseerd op de parameters van de algemene uitkering. Vanaf 2025 zal de geldstroom via de algemene uitkering tot stand komen voor de ingeschreven bewoners. We informeren u hier bij de septembercirculaire verder over.

In totaliteit ramen we de ingeschatte kosten voor 2024, 2025 en 2026 ter hoogte van resp. € 210.000, € 114.000 en € 30.000. Daartegenover ramen we huurinkomsten en de middelen vanuit de bestuursovereenkomst. Per saldo budgettair neutraal.

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Vervangen riolering Raadhuisstraat en afbouwen watersysteem Druten West

Met de ontwikkeling van het plan 'Portier' is de Raadhuisstraat meegenomen in de scope van de opdracht. Hierdoor ontstond er een kans om gelijktijdig het rioolsysteem in de Raadhuisstraat te verbeteren. Daarnaast ligt dit uitbreidingsplan in de voormalige ontwikkellocatie Druten-West. Hier is nog vanuit het verleden een afkoppelopgave en een opgave voor het saneren van een riooloverstort. De voorgestelde maatregelen zijn gedeeltelijk financieel vertaald in het eerder door de raad vastgestelde beleidsplan water en riolering(Bwr). In totaal is er € 655.855 opgenomen in de meerjarenraming, verspreid over twee jaar. We stellen voor om het reeds beschikbare krediet op te hogen met € 1.209.145 naar € 1.865.000. De aanvullende kapitaalasten ingaande 2026 (AFS 68 jaar, lineair, 1,5%) van € 35.920 dekken we uit het rioolrecht.

Kosten inhuur capaciteit participatietrajecten en plan afvalbakken

Via de regeling SUP (Single Use Plastic) vergoeding ontvangt de gemeente tot en met 2027 jaarlijks een bedrag van € 53.400. Voorgesteld wordt om van dit bedrag jaarlijks € 37.000 in te zetten voor de continuering en nieuwe aanpak van diverse participatieprojecten en incidenteel in 2024 € 15.000 beschikbaar te stellen voor het opstellen van een afvalbakkenplan.

Overheveling van CDOKE-middelen ten behoeve van WDW formatie

CDOKE betreft een tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid. Met de regeling kunnen gemeenten de interne organisatie versterken voor het uitvoeren van klimaat- en energietaken. We stellen voor om vanuit de beschikbare gelabelde middelen vanuit het Rijk, de CDOKE gelden, € 144.000 over te hevelen naar de WDW voor uitbreiding van de benodigde capaciteit om invulling te geven aan de doelen van het klimaatakkoord.

Regionaal uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie (RUP)

In 2019 is ingestemd met de Regionale adaptatiestrategie (RAS) Rijk van Maas en Waal. Vervolgens is geparticipeerd in het Regionaal uitvoeringsprogramma (RUP) 2020-2023. Een RUP voor de periode 2025-2030 wordt naar verwachting najaar 2024 ter besluitvorming voorgelegd aan college/raad en opgevoerd in de begroting 2025. In aanloop naar de vaststelling hiervan worden de kosten zoals afgesproken in de stuurgroep, aangemeld in de meerjarenbegroting. Financiering 2024 ter hoogte van € 10.000 betreft continuering regionale kennisopbouw en -deling en regionale communicatie in het tussenjaar en zoals afgesproken in de stuurgroep.

Programma 8 Wonen en bouwen

Kosten starterslening/ cofinanciering verhuiscoach Woonwaarts

Via het collegeprogramma is tot en met 2026 € 20.000 beschikbaar gesteld voor het verhogen van de starterslening. In 2023 is de Verordening starterslening aangepast en verruimd. Dit heeft echter niet geleid tot hogere kosten en we verwachten dit ook niet. Daarom stellen we voor het tot en met 2026 beschikbare budget van € 20.000 per jaar voor de starterslening te herbestemmen voor cofinanciering van de verhuiscoach van woningcorporatie Woonwaarts. Dit om huurders (senioren) te begeleiden van een grotere eengezinswoning naar een kleinere, meer passende woning om zo de doorstroming te bevorderen. Dit is één van de opgaven uit de woonvisie Druten 2023-2027. In 2024 willen we € 10.000 bijdragen aan de verhuiscoach omdat dit een half jaar betreft. De overige beschikbare € 10.000 in 2024 kan vrijvallen.

Storten exploitatiebijdragen in Reserve stadsuitleg

In de Perspectiefnota 2021 is als bezuinigingsmaatregel besloten om 50% van de ontvangen bijdragen bovenwijkse voorzieningen aan de algemene middelen toe te voegen in plaats van (ook) te storten in de Reserve stadsuitleg. Dit is echter onrechtmatig, want deze bijdragen moeten toegewezen kunnen worden aan concrete projecten met gebieds-overstijgende kosten (terminologie Omgevingswet). Voorgesteld wordt om deze bijdragen m.i.v. 2024 (weer) volledig in de Reserve stadsuitleg te storten, vooruitlopend op een actualisatie van de Nota Bovenwijkse voorzieningen. Met terugwerkende kracht tot 1-1-2024 worden de opbrengsten uit exploitatiebijdragen gesplitst in 'ontvangen exploitatiebijdragen' en 'ontvangen bijdragen bovenwijkse voorzieningen'. Hiermee kan beter tegemoetgekomen worden aan de doelstelling van de Reserve Stadsuitleg om deze categorie ontvangsten geheel in deze reserve te storten. De financiële consequenties zijn zichtbaar in onderstaande tabel:

Meerjarenraming opbrengst exploitatiebijdragen	2024	2025	2026	2027
opgenomen in MJB 2024-2027	109.830	112.904	115.952	118.852
Dit wordt:				
Exploitatiebijdragen	54.915	56.452	57.976	59.426
Bijdragen bovenwijkse voorzieningen	70.000	60.000	175.000	60.000
<i>Totaal</i>	<i>124.915</i>	<i>116.452</i>	<i>232.976</i>	<i>119.426</i>
Meeropbrengst t.o.v. raming	15.085	3.548	117.024	574
Reserve stadsuitleg				
Storting in reserve Stadsuitleg is:	54.915	56.452	57.976	59.426
Storting in reserve Stadsuitleg wordt:	70.000	60.000	175.000	60.000
Extra storting:	15.085	3.548	117.024	574

Hoofdstuk 2. "2^e Rapportage 2024"

2.1 Eenmalige bijstellingen begroting 2024/2025

2.1.1 Bestaand beleid (incidenteel)

Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Algemene uitkering meicirculaire 2024

Over actuele ontwikkelingen in de financiële verhouding Rijk-gemeenten naar aanleiding van de voorjaarsnota 2024 van het Rijk is in de meicirculaire 2024 gerapporteerd. De uitkomsten van de meicirculaire 2024 zijn meegenomen in deze perspectiefnota. De informatienota is als bijlage toegevoegd.

Programma 3 Economie

Toerisme, bijdrage TVAN (bureau Toerisme Veluwe Arnhem-Nijmegen)

Om in 2025 de continuïteit in samenwerking met de Rijk van Nijmegen gemeenten ook begrotingstechnisch te borgen stellen we voor om voor 2025 incidenteel een bedrag van € 28.000 voor het begrotingsjaar 2025 op te nemen en dit integraal af te wegen bij deze Perspectiefnota. Ongeacht bij welk toeristisch bureau we ons aansluiten voor de toeristische promotie (sinds 2016 bij het regionaal bureau voor toerisme Arnhem Nijmegen Veluwe), we rekening houden met een bijdrage van € 28.000.

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Afboeking boekwaarde zwembad en sporthal Heuvel

In de begroting 2024 is rekening gehouden met een onttrekking aan de algemene reserve van € 454.428 ter dekking van de resterende boekwaarde van het oude zwembad en sporthal. Deze kan komen te vervallen omdat de resterende boekwaarde in 2023 ingebracht is bij de grex van de Portier.

Reserve frictiekosten personeel zwembad

Vanaf februari 2024 is het zwembadpersoneel overgegaan naar een commerciële partij die de exploitatie van het zwembad de Gelenberg verzorgt. Hierdoor vervalt de bijdrage buiten de sleutel aan de WDW voor de gemeente Druten. Daarvoor in de plaats komt een bijdrage aan de betreffende commerciële partij. Voor de afwikkeling van de personele kosten die met deze overgang samenhangen is een reserve Frictiekosten personeel Zwembad ingesteld. In 2024 verwachten we daaruit een bedrag van € 94.000 nodig te hebben.

Nadat via de perspectiefnota 2022 besloten is om een reserve frictiekosten personeel zwembad in te stellen zijn er onvoorziene kosten opgetreden die niet meegenomen zijn bij de aanbestedingsdocumenten maar wel onder de overgang van de onderneming vallen. Deze hebben te maken met het salarisperspectief van de overgaande medewerkers zodat dit op een gelijk niveau blijft als ze in dienst van de WDW waren gebleven. Met een nieuw addendum zijn deze afspraken geborgd. Het is daarom noodzakelijk om € 100.000 te doteren aan de reserve frictiekosten ter dekking. We brengen dit bedrag ten laste van de eenmalige middelen.

Ruilovereenkomst gronden nabij Kerkdam 1 te Afferden (molen De Drie Waaien)

Door de grondruil wordt de molen voor iedereen (bezoekers en vrijwilligers) beter bereikbaar en zichtbaar. Andermans grond hoeft dan niet meer te worden betreden. De molen moet worden aangesloten op het openbare riool en krijgt een wateraansluiting. De grondeigenaar maakt een andere toegang naar zijn perceel en schuur. De eigenaar ontvangt hiervoor een vergoeding. De incidentele kosten van deze grondruil met bijbehorende kosten bedragen € 30.925.

Programma 6 Sociaal Domein

Beroep op vangnetregeling 2023

In 2023 was de ontvangen rijksvergoeding BUIG onvoldoende om de werkelijke uitgaven aan bijstandsuitkeringen en uitgaven voor loonkostensubsidies af te dekken. Dit tekort is in 2023 met eigen middelen opgevangen. Hierdoor gaan we aanspraak maken op de beschikbare vangnetuitkering. In februari 2024 is gebleken dat de gemeente Druten hier voor het jaar 2023 in aanmerking komt. De aanvraag van deze vangnetuitkering wordt nu verder uitgewerkt en ingediend. Bij een positief akkoord op de aanvraag, betekent dit voor de gemeente Druten een éénmalige extra ontvangst op de bijstandsuitkeringen van ca. € 140.000. Als het beroep op de vangnetuitkering 2023 definitief is toegekend, verwerken we dit via de komende najaarsnota.

Aanvullende verdeling centrumgemeentemiddelen Beschermd Wonen / Maatschappelijke Opvang (BW/MO)

Als centrumgemeente stelt de gemeente Nijmegen in 2024 middels een inkomensoverheveling aanvullende middelen beschikbaar aan de regiogemeenten om de afspraken gemaakt in het beleidskader Samen Dichtbij uit te voeren en lokale- en regionale investeringen voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang uit te voeren. We ontvangen dit jaar aanvullend € 146.766 vanuit de centrumgemeente. We verwerken deze ontvangst op budgettaire neutrale wijze in de begroting 2024.

Instellen bestemmingsreserve Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

We stellen voor om in 2024 een bestemmingsreserve Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang in te stellen om eventuele overschotten op de middelen voor de doordecentralisatie BW/MO in te brengen om te kunnen anticiperen op de meerjarige risico's die de doordecentralisatie BW/MO met zich meebrengt.

Wmo woningaanpassing

In 2024 zal er een dure woningaanpassing worden gerealiseerd. Besluitvorming over deze woningaanpassing heeft al plaatsgevonden. Het betreft een incidentele onvermijdelijke uitgave van € 130.000.

Programma 7 Gezondheid en Milieu

Second opinion t.b.v. beroep omgevingsvergunning baggerstortlocatie Kaliwaal

De gemeente Druten heeft beroep ingesteld tegen de verleende omgevingsvergunning, waarin een verruiming van de PFAS norm is vergund voor het herplaatsen van waterbodem op de Leeuwensewaard in Druten (Kaliwaal). Bij de aanvraag zijn twee rapportages daarover toegevoegd. Voor het goed kunnen weerleggen van deze rapportages is een second opinion van deze rapportages nodig. De kosten hiervan bedragen € 29.250 en we verwerken dit als onontkoombare kostenuitzetting.

Uitkering GR MARN

Voor de gemeenschappelijke regeling De MARN zijn de inkomsten in 2024 hoger dan begroot. We ontvangen in totaal bijna € 65.000, € 25.000 aan dividend ARN over 2022 en € 40.000 aan exploitatie-overschot 2023 en vrijval van de bestemmingsreserve. Dit is € 38.000 meer dan geraamd.

Programma 8 Wonen en Bouwen

Opbrengst leges structuur en bestemmingsplannen

Eind 2023 zijn er veel ontwerpbestemmingsplannen ter inzage gelegd om niet onder de werking van de Omgevingswet te gaan vallen. Deze wet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Tot op heden zijn er nog geen ontwerpplannen gebaseerd op de Omgevingswet ter inzage gelegd. Hierdoor kunnen er dus ook geen leges worden geheven. Dit leidt naar verwachting tot een incidenteel nadeel over 2024 van € 35.000.

Meeropbrengsten leges bouwvergunningen

Voor 2024 verwachten we t.o.v. de raming in de begroting 2024 een meeropbrengst leges van ca. € 335.000. Verwachte meeropbrengsten t.g.v. toepassing 8% bouwkostenstijging dit jaar (Casa Data) en diverse grote projecten die niet (geheel) waren voorzien.

Eindresultaat Druten-Oost/Tichellande

De winstneming van dit project is doorgeschoven naar 2024. Als gevolg van een duurdere speeltuin, de plaatsing van een ondergrondse afvalcontainer en hogere kosten van civiele werkzaamheden bedraagt het geprognosticeerde positieve eindresultaat voor de gemeente Druten € 50.000. Dat is € 40.000 minder dan voorzien in de Najaarsnota 2023. Het positieve resultaat van Druten-Oost/Tichellande wordt gestort in de reserve grondbedrijf.

Programma overstijgend

Thema Vluchtelingen, Arbeidsmigranten en huisvesting

Aangezien voor het realiseren van alle opgaves een beroep gedaan wordt op de inzet van meerdere teams uit verschillende domeinen is er gekozen voor een programmatische aanpak. Door het team Vluchtelingen Internationale werknemers en Huisvesting (VIH) is een programmaplan opgesteld, met daarin de doelen, inspanningen en bijbehorende middelen.

Ontheemden Oekraïne

We hebben een duurzame noodopvang locatie aan de Veerdam beschikbaar sinds de start van de ontheemden crisis in mei 2022. Omdat er geen vervangende locatie beschikbaar is, is besloten het schip langdurig te huren voor deze opvang. We hebben inmiddels een aanbesteding opgestart zodat we ook rechtmatig de juiste dingen doen. Op het schip hebben we maximaal 132 plaatsen beschikbaar. Er verblijven 126 vluchtelingen zodat er ook ruimte is voor calamiteiten en locatie leiding.

Asielopgave

Wij hebben een noodopvang locatie voor 100 asielzoekers open vanaf eind april 2024. Deze locatie blijft 2 jaar open aan de Scharenburg en wordt gerund door het COA. De opstart verloopt rustig. Wijchen opent per 2025 een azc voor 300 asielzoekers. Beide locaties samen passen in de gezamenlijke opgave zoals die besproken en besloten is in 2023. We hebben aangegeven de noodvoorziening mee te willen laten tellen in de spreidingswet. Als deze voorziening mee mag tellen, voldoen we gezamenlijk aan de taakstelling spreidingswet (Druten en Wijchen). De lobby is hierover gaande en de vooruitzichten zijn positief.

Statushouders

We plaatsen de statushouders volgens de vastgestelde taakstellingen door het rijk. De gemeente Druten wist de voorgaande jaren altijd netjes de taakstelling te behalen, echter dit jaar blijven de plaatsingen aanzienlijk achter. Er zijn minder sociale huurwoningen beschikbaar en ook het toegepaste spreidingsbeleid maakt dat plaatsingsmogelijkheden beperkt worden. Dit maakt dat we regionaal willen optrekken om een aantal knelpunten gezamenlijk op te pakken. Hierbij te denken aan het beter matchen van de statushouders bij de huizen die beschikbaar zijn (grote of kleine huishoudens) en het ontwikkelen van een doorstroomlocatie. Inmiddels heeft het college besloten om in Druten de mogelijkheden te onderzoeken naar een doorstroom locatie voor 15 tot 20 statushouders. Dit om de druk op de woningmarkt beter te kunnen spreiden en te kunnen voldoen aan de taakstelling. De gekoppelde statushouders aan de gemeente Druten krijgen hierbij tijdelijke huisvesting tot een geschikte woonlocatie beschikbaar komt.

Internationale werknemers

Er is een wet aangenomen waardoor internationale werknemers recht hebben op fatsoenlijk onderdak. In de praktijk verblijven internationale werknemers vaak op plaatsen met te veel personen in een te kleine ruimte, of onder onwenselijke omstandigheden. Daarnaast wonen er veel internationale werknemers ongeregistreerd in de gemeente. Hoewel de gemeente niet voor huisvesting zorgt, kan de gemeente met beleid het wel mogelijk maken dat werkgevers en projectontwikkelaars voorzieningen creëren, die voldoen aan de wettelijke eisen. Het faciliteren van passende huisvesting kan er tevens voor zorgen dat er meer ruimte komt op de reguliere woningmarkt. Daarbij zetten we ook in op een betere registratie van de internationale medewerkers. We stellen eerst beleid vast, zodat er handhaving kan plaatsvinden conform beleid. Bij het vaststellen van het beleid wordt ook inzichtelijk wat de personele en eventuele financiële gevolgen zullen zijn.

Financieel ontheemden Oekraïne

In 2024 ontvangen we in totaal ongeveer € 4,9 miljoen voor de opvang van ontheemden. We voorzien geen problemen om alle opvangkosten te kunnen dekken uit deze rijksbijdrage.

Exploitatiebegroting ontheemden Oekraïne voor 2024:

x € 1000	Begroting totaal	Werkelijk t/m april
Huur schip en haven	4.650	1.623
Locatieleiding en beveiliging	707	257
Uitvoeringskosten	173	0
Overige kosten	47	228
Totale exploitatie kosten	5.577	2.108
Voorschot bekostigingsregeling	3.028	0
Geprognosticeerde afrekening bekostigingsregeling	2.549	0
Totale baten	5.577	0
Beschikbaar saldo	0	-2.108

Leefgeldbegroting voor 2024

x € 1000	Begroting totaal	Werkelijk tm april
Leefgeld GOO	110	37
Leefgeld POO	40	13
Uitvoeringskosten WDW	10	0
Totale kosten leefgeld	160	50
Vergoeding bekostigingsregeling	160	50
Beschikbaar saldo	0	0

Exploitatiebegroting asielopvang voor 2024:

x € 1000	Begroting totaal	Werkelijk tm april
Kosten Noodopvang	114	8
Uitvoeringskosten	100	0
Totale kosten	214	8
Huurinkomsten	114	114
Vergoeding bestuursovereenkomst	100	11
Totale inkomsten	214	125
Beschikbaar saldo	0	117

Financiële situatie Stichting MeerVoormekaar

Stichting MeerVoormekaar heeft recent aangegeven dat zij in financieel zwaar weer verkeren. Gestegen personeelskosten worden genoemd als een belangrijke oorzaak. Onduidelijk is nog wat de structurele (en incidentele) effecten hiervan zijn op de subsidierelatie met de gemeente Druten. Stichting MeerVoormekaar is gevraagd te komen met een gedegen onderbouwing van de financiële situatie en een bijbehorend plan.

2.1.2 Nieuw beleid (incidenteel) KEUZES

Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Uitbreiding politiepost gemeentehuis Druten

De wens van de politie is om in het gemeentehuis van Druten in de loop van 2024 een 2e district in te richten. De eenmalige kosten voor inrichting/bouwkundige aanpassingen bedragen maximaal € 49.000. Voorgesteld wordt om deze geheel voor rekening van de gemeente te nemen. Er vinden geen huuraanpassingen plaats. Noch aan de zijde van de WDW, noch aan de zijde van de politie.

Arbo aanpassingen gemeentewerf

Naar aanleiding van een onfortuinlijk bedrijfsongeval begin 2023 is onder begeleiding van de arbo-coördinator een inventarisatie uitgevoerd naar mogelijke arbeidsrisico's op de gemeentewerf. Dit heeft geresulteerd in een aantal te nemen fysieke maatregelen zoals:

- het realiseren van een éénduidige en overzichtelijke terreininrichting waardoor het aantal verkeersbewegingen tot een minimum beperkt blijft;
- het aanbrengen van duidelijke gedragsregels, bewegwijzering en looproutes;
- vervanging van oude stellingen;
- aanpassing verhardingen.

De incidentele kosten verbonden aan deze onontkoombare maatregelen zijn geraamd op € 120.000.

Programma 2 Verkeer en vervoer

Onderzoek verkeersveiligheid

Uw raad heeft op 28 maart 2024 in een motie opgeroepen om de verkeersveiligheid van het kruispunt Mr. Van Coothstraat - De Ruijterstraat te onderzoeken. Omdat er geen middelen beschikbaar zijn is een onderzoeksbudget van € 15.000 nodig.

Vervanging Led-installatie Raadhuisstraat

Om de led-attentie installatie bij de voetgangersoversteekplaats aan de Raadhuisstraat te vervangen stellen we voor om incidenteel € 15.000 beschikbaar te stellen. Voorgesteld wordt om de installatie te vervangen omdat vanwege de verkeersveiligheid een werkend systeem belangrijk is.

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Incidentele subsidie LTC De Gelenberg

Padel is de snelst groeiende sport in Nederland. In Druten zijn er nog geen buitenpadelbanen. Momenteel moeten Drutenaren naar omliggende gemeenten om te paddelen. LTC De Gelenberg wil hierop inspelen door drie padelbanen aan te leggen op het terrein van de sportvereniging. In overleg met de Algemene Ledenvergadering van de club zijn verschillende scenario's bekeken en daar is een keuze uit gemaakt. LTC De Gelenberg heeft bij de gemeente Druten een subsidieverzoek ingediend voor een bijdrage in de realisatie van de padelbanen. De vereniging draagt deze investering grotendeels zelf, slechts een klein deel van de begroting voor deze investering betreft de gemeentelijke subsidie. De totaalkosten van de investering in de aanleg van padelbanen is € 370.000. LTC De Gelenberg bekostigt € 325.000 zelf door middel van inleg eigen vermogen, een lening, BOSA-subsidie en obligaties die leden aan kunnen schaffen. De gemeentelijke subsidie bedraagt € 45.000. Hiervan kan € 8.000 worden gedekt uit het reguliere budget. We stellen voor om het resterende bedrag van € 37.000 te dekken uit de eenmalige middelen. De subsidie wordt toegekend als een incidentele subsidie.

Speeltuin Lindenpad Deest

De gemeente heeft een verzoek ontvangen van Koningsdagcomité Deest en Jeugdvakantiewerk Deest om speeltuin De Lindenpad op te knappen. Zij hebben hiervoor € 5.000 ontvangen van de Rabobank. De gemeente wil ook € 5.000 bijdragen. In 2024 zijn

er geen financiële middelen, dit is vanaf 2025 geregeld via het IBOR. Het aanpakken van deze speeltuin past binnen de uitgangspunten en spreidingsprincipes van het nog vast te stellen speelruimteplan Druten 2024-2033.

Actualiseren groenbeleidsplan

Het groenbeleid is verouderd (2004) en niet geharmoniseerd met het beleid van de gemeente Wijchen. Het inhuren van externe ondersteuning en advisering om het Groenbeleidsplan van de WDW te actualiseren, ramen we voor het Drutense aandeel op € 30.000. We vragen via deze perspectiefnota 2024 het budget incidenteel beschikbaar te stellen. Het totale benodigde budget bedraagt € 90.000 voor de gemeenten Druten en Wijchen samen. De verdeelsleutel is conform de afspraken tussen Druten en Wijchen.

Programma 7 Gezondheid en Milieu

Subsidie rijk voor opstellen saneringsprogramma wegverkeer voor 36 woningen (geluid)

We ontvangen een rijkssubsidie van € 5.400 om geluidsonderzoek te doen. Het onderzoek betreft bestaande woningen die voor 1 januari 2009 bij het Rijk zijn gemeld, omdat ze vanwege het wegverkeer op 1 maart 1986 een te hoge geluidbelasting ondervonden. Voor deze woningen moet worden onderzocht of deze voor geluidwerende maatregelen op kosten van het rijk in aanmerking komen. Dit moet een akoestisch bureau doen en hiervoor is de rijkssubsidie bedoeld. We verwerken de subsidie budgetneutraal in 2024.

Regionaal uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie (RUP)

In 2019 is ingestemd met de Regionale adaptatiestrategie (RAS) Rijk van Maas en Waal. Vervolgens is geparticipeerd in het Regionaal uitvoeringsprogramma (RUP) 2020-2023. Een RUP voor de periode 2025-2030 wordt naar verwachting najaar 2024 ter besluitvorming voorgelegd aan college/raad en opgevoerd in de begroting 2025. Financiering 2024 ter hoogte van € 10.000 betreft continuering regionale kennisopbouw en -deling en regionale communicatie in het tussenjaar en zoals afgesproken in de stuurgroep.

2.2 Actualisatie reserves en voorzieningen 2024

De voorgestelde mutaties voor het begrotingsjaar 2024 treft u hieronder aan.

Reserves/voorzieningen

Naar aanleiding van deze Perspectiefnota wordt voorgesteld om de navolgende mutaties te plegen op de reserves en voorzieningen in **2024**:

- Algemene reserve: De claim betreffende de restantbudgetten van € 1.231.304 toevoegen aan de algemene reserve.
- Algemene reserve: het jaarrekeningresultaat 2023 van € 1.915.394 onttrekken aan de algemene reserve
- Reserve stadsuitleg: De verhoging van de opbrengst bovenwijkse voorzieningen van € 15.085 storten in de reserve stadsuitleg.
- Algemene reserve: De afboeking van de boekwaarde oude zwembad/sporthal uit de algemene reserve van € 454.528 laten vervallen.
- Reserve frictiekosten zwembad: Voor frictiekosten € 94.000 onttrekken aan de reserve.
- Reserve frictiekosten zwembad: Voor aanvullende frictiekosten € 100.000 toevoegen aan de reserve.
- Voorziening MJOP: een voorziening MJOP in te stellen en hierin € 400.000 storten.
- Reserve MJOP: een reserve MJOP in te stellen en hierin € 660.000 storten.
- Algemene reserve: uit de algemene reserve € 660.000 onttrekken voor het instellen van een reserve MJOP.
- Een bestemmingsreserve beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang in te stellen om eventuele overschotten op de middelen voor de doordecentralisatie BW/MO in te brengen om te kunnen anticiperen op de meerjarige risico's die de doordecentralisatie BW/MO met zich meebrengt.
- Een voorziening "Natuur en biodiversiteit" te vormen en € 204.500 hierin te storten tlv eenmalige middelen 2024
- Reserve grondbedrijf: het positieve resultaat van Druten-Oost/Tichellande van € 50.000 toevoegen aan de reserve grondbedrijf

Bovenstaande (financiële) gevolgen voor het begrotingsjaar 2024 worden als beslispunt betrokken bij deze perspectiefnota.

(bedragen in € /- = afname reserve/voorziening)

Pag. nr.	Wijzigingen t.i.v. reserves en voorzieningen 2024	Bedrag	Reserve/voorziening
5	Totaalbedrag (restant)budgetten storten in Algemene reserve	1.231.304	Algemene reserve
5	Onttrekking jr resultaat 2023 aan Algemene reserve	-1.915.394	Algemene reserve
17	Storting in reserve stadsuitleg voor bovenwijkse voorzieningen	15.085	Reserve stadsuitleg
18	Afboeking boekwaarde zwembad/sporthal	454.428	Algemene reserve
18	Onttrekking aan reserve frictiekosten zwembad	-94.000	Reserve frictiekosten zwembad
18	Dotatie aan reserve frictiekosten personeel	100.000	Reserve frictiekosten zwembad
12	Storting MJOP in voorziening	400.000	Voorziening MJOP
12	Storting in bestemmingsreserve MJOP	660.000	Reserve MJOP
12	Onttrekking aan algemene reserve voor vorming bestemmingsreserve MJOP	-660.000	Algemene reserve
19	Instellen bestemmingsreserve Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang	0	Reserve BW/MO
15	Instellen voorziening natuur en biodiversiteit	204.500	Voorziening natuur en biodiversiteit
20	Eindresultaat Druten-Oost/Tichellande	50.000	Reserve grondbedrijf

Hoofdstuk 3. Gemeenschappelijke regelingen

Groene Metropool Regio

In de begroting van Druten is rekening gehouden met een bijdrage aan de Economic Board tot en met 2025. (€ 1,05 per inwoner)

Voor de Groene Metropool is een kleine aanpassing nodig zoals weergegeven in de onderste regel van onderstaande tabel.

	2024	2025	2026	2027	2028
Huidige begroting Druten	175.330	181.134	180.948	186.567	188.708
Begroting GMR plus indexering	186.380	196.789	181.345	185.878	190.525
Restitutie 2023	6.991				
Opnemen in Perspectiefnota 2024	11.050	15.655	397	-689	1.817
Dekking Klimaatbeleid (CDOKE)	11.000	11.000			
Saldo Perspectiefnota	0	-4.655	-397	689	-1.817

Begrotingswijziging GGD Gelderland Zuid 2024 en ontwerpbegroting 2025

De ontvangen gewijzigde begroting 2024 en conceptbegroting 2025-2028 van de GGD leidt tot een uitzetting voor 2024 van € 5.425 en voor 2025 en verder van € 70.290 conform de zienswijze, met name door gehanteerde loon- en prijsstijgingen. Op basis van de jaarrekening 2023 ontvangen we in 2024 nog € 24.936 door de uitbetaling van het beperkte overschot op Veilig Thuis en de uitbetaling van de overdekking op de Algemene Reserve.

BVO DRAN meerjarenprogrammabegroting 2025-2028 (incl. bijstelling 2024)

Er is sprake van een financieel oplopend meerjarig voordeel. Dit is het gevolg van het feit dat recente vervoersvolumes als nulpunt zijn gehanteerd voor de (gewijzigde) begroting vanaf 2024. Ten opzichte van onze begroting melden we voor 2024 een voordeel van € 105.615, oplopend tot € 198.620 in 2028.

MGR Module Werkbedrijf Ontwerpbegroting 2025-2028 en bijstelling begroting 2024 (excl. IRVN)

Recent ontvingen we de ontwerpbegroting 2025 en de bijstelling 2024 van de MGR Regio Rijk van Nijmegen. Vooruitlopend op de definitieve besluitvorming door het Algemeen Bestuur van de MGR en de in te dienen zienswijze verwerken we de wijzigingen in deze perspectiefnota.

Over 2024 valt de bijdrage aan de MGR € 34.000 lager uit dan geraamd. Via de BUIG-uitkering van het Rijk wordt daarnaast € 67.000 afgedekt voor de verhoging loonkostensubsidies en via de komende meicirculaire 2024 labelen we de meerjarig toegekende bedragen voor het "Nieuw beschut werk" van € 73.000. Voor 2024 resteert dan per saldo een voordeel van € 174.000. De bedragen voor de MGR begroting 2025-2028 verwerken we in onze gemeentebegroting. Dit levert ten opzichte van de huidige meerjarenramingen nadelen op van € 65.000 in 2025, € 121.000 in 2026 en € 133.000 in 2027. Hierbij is reeds rekening gehouden met de financiële gevolgen van het afgelopen januari genomen raadsbesluit Arbeidsmarktbeleid "Klaar voor nieuwe kansen". Bij de komende septembercirculaire 2024 zullen gemeenten (gedeeltelijk) gecompenseerd worden voor de toename van loon- en prijsontwikkelingen via een verhoging van de Rijksbijdrage voor de SW. Hierdoor is de verwachting dat een substantieel deel van het nadeel teniet zal worden gedaan. We houden hier rekening mee bij de verwerking van de komende septembercirculaire.

Herziene begroting 2024 en begroting 2025 IRVN

Op basis van de herziene begroting 2024 en de (meerjaren)begroting 2025-2028 van de IRvN, welke tegelijk met de jaarrekening 2023 van de IRvN in de gemeenteraad van juni

2024 zal worden behandeld, dient de raming van het Drutense aandeel daarin vanaf 2025 structureel te worden verhoogd. Deze verhogingen houden o.a. verband met een hogere indexering dan waarmee rekening was gehouden. Geadviseerd wordt om het aandeel van Druten daarin, zijnde 32%, via de hogere bijdrage aan de WDW op te nemen in de Perspectiefnota 2024 van Druten. Dit komt voor Druten neer op een structurele uitzetting van afgerond € 22.000.

Bijdrage Veiligheidsregio Gelderland Zuid (VRGZ)

Eind april is de conceptbegroting 2025 van de VRGZ ontvangen. Deze zal worden behandeld in de raad van juni 2024. Op basis daarvan dient de raming vanaf 2025 structureel te worden verhoogd. Dit op grond van bijgestelde loon- en prijsontwikkelingen, uitbreiding formatie Veilig Bouwen, raming overschrijding werkkostenregeling en meerkosten door arbeidsmarktproblematiek. Voor de gemeente Druten komt dit neer op de navolgende budgetuitzettingen:

2025: € 46.276
 2026: € 48.391
 2027: € 50.232
 2028: € 64.585

ODRN

De werkplannen van de ODRN 2024 sluiten grotendeels aan op de geactualiseerde begroting van 2024. De ODRN actualiseert door de omgevingswet en (het gedeeltelijk uitstellen van) de Wet Kwaliteitsborging bouwen de begroting in 2024. In de aankomende jaren ziet de ODRN dat er veranderde accenten liggen op nieuwe maatschappelijke opgaven, zoals: toenemende publicatieplicht, toenemende communicatie aan burgers en pers, meer overhead vanwege gestegen inhuur, outcomesturing en CBS rapportages. We verwerken de uitzetting van € 16.000 in 2024 oplopend tot € 62.780 in ons meerjarenperspectief.

Begrotingswijziging 2024 WDW/ Conceptbegroting WDW 2025

2024

De eerste Bestuursrapportage van de WDW geeft een eerste beeld op het te verwachten jaarresultaat binnen de WDW. We zien op een aantal onderwerpen afwijkingen ten opzichte van de begroting:

Onderwerp (x € 1.000)	Afwijking	Aandeel Wijchen	Aandeel Druten
Binnen verdeelsleutel			
Bedrijfsvoeringbudget	0	0	0
CAO	-424	-288	-136
ICT	200	136	64
Rente op middelen schatkist	100	68	32
Herijking verdeelsleutel	0	-183	183
Tractie	-3	-2	-1
Buiten verdeelsleutel			
CAO	-21	-13	-8
Invulling taakstelling Druten	-274	0	-274
Tractie	2	13	-11
Totaal effect voor gemeenten	-420	-269	-151

Vanwege de vastgestelde CAO wordt een begrotingswijziging voorgesteld. In de begroting 2024 gingen we uit van een index van 4,2% in 2024. De cao is vastgesteld op 4,75% vanaf januari 2024 en 1,25% van oktober 2024. Vanuit de jaarrekening analyse zijn structureel de budgetten van ICT en rente (vergoeding schatkist) neerwaarts bijgesteld. Op het gebied van ICT moeten we het beoogde tempo van investeringen bijstellen, vanwege een gebrek

aan zowel interne als externe capaciteit (waaronder de IRvN) om alle projecten uit te voeren.

Daarnaast hebben de colleges op basis van een evaluatie een besluit genomen de kostenverdeelsleutel te herijken. In de basis blijven we de kosten binnen de verdeelsleutel verdelen naar verhouding van de ingebrachte budgetten bij de start van de WDW. Voor de ontwikkeling van de organisatie zijn inwoneraantallen als maatstaf gekozen. We passen hierdoor vanaf 2024 toe, dat de meerkosten ten opzichte van de stand van de jaarrekening 2021, op basis van inwoneraantallen worden verdeeld. Hierdoor ontstaat een herverdeeleffect ten opzichte van de actuele begroting 2024, dat voor Wijchen € 183k nadelig is en voor Druten € 183k voordelig.

Eind 2023 is de begrotingswijziging van de WDW vastgesteld, waarbij rekening is gehouden met de zienswijze van de raad van Druten om de uitzetting binnen de WDW organisatie op te vangen. Dit heeft het bestuur van de WDW taakstellend op het takenpakket van Druten opgenomen. Momenteel worden hier voorstellen voor uitgewerkt, waarvan de verwachting is dat die op z'n vroegst vanaf 2025 effect gaan sorteren. Hierdoor wordt de taakstelling in 2024 niet behaald.

Ontwikkelingen 2025 en verder

De ontwerpbegroting 2025 van de WDW is opgebouwd vanuit bestaand beleid. De kostenstijging als gevolg van de cao-aanpassingen 2024 zorgt, net als in 2023, voor een forse stijging van de begroting van de WDW. De structurele voordelen op ICT en rente uit de concept jaarrekening 2023 zijn structureel vertaald in de begroting 2025.

De herijkte systematiek van de kostenverdeelsleutel is toegepast, waarbij in de basis de kostenverdeling in stand blijft op basis van ingebrachte budgetten. Voor de ontwikkeling van de organisatie wordt vanaf 2022 gekeken naar de verhouding inwoneraantallen als maatstaf.

Hieronder laten we het financiële effect van de begroting WDW 2025 op bestaand beleid zien:

Bedragen x € 1.000	Wijchen 2025	Druten 2025
Verdeelsleutel	212	-212
Personeel indexering conform nieuwe CAO	1.437	681
Contractindex	75	35
Rente schatkistbankieren	-68	-32
ICT	-111	-52
Overig	-25	14
Totaal effect begroting 2025 WDW bestaand beleid	1.520	434
Zwembadpersoneel extern*		-569
Totaal mutatie bijdrage WDW	1.520	-135

* Vanaf 2024 is het zwembadpersoneel overgegaan naar een commerciële partij die de exploitatie van het zwembad de Gelenberg verzorgt. Hierdoor vervalt de bijdrage buiten de sleutel voor Druten. Daarvoor in de plaats komt een bijdrage aan de betreffende commerciële partij.

In de begroting 2024 gingen we uit van een index van 4,2% in 2024 en 4,1% in 2025; op dit moment gaan we op basis van de vastgestelde CAO uit van 6% in 2024 en op basis van de septembercirculaire van 5,8% in 2025. Dit leidt tot een forse stijging van de bijdrage in 2025. Afhankelijk van de nog overeen te komen CAO 2025 kan dit nog bijgesteld worden.

Resumerend betekent dit een voor 2025 een nadeel van € 434.000 op bestaand beleid. In onze begroting 2025 en verder is reeds in dekking voorzien voor € 287.750. De kosten voor het zwembadpersoneel ad € 569.000 vervallen in 2025, daarvoor in de plaats komt een bijdrage aan Optisport.

Jaarlijks wordt in de Perspectiefnota rekening gehouden met de jaarschijven voor de bijdrage aan de WDW vanuit de laatste begroting. In de meerjarenbegroting 2024 van de WDW is onvoldoende rekening gehouden met de indexering voor jaarschijf 2027. Dit is rechtgetrokken met de meerjarenbegroting 2025 van de WDW. Hierin is de septembercirculaire verwerkt. Daardoor geeft de mutatie op de jaarschijven 2027 en 2028 voor de WDW in deze Perspectiefnota nu een negatiever beeld.

Formatie WDW 2025

De wereld om ons heen verandert continue. Allerlei maatschappelijke ontwikkelingen veranderen onze dienstverlening en de omgang van inwoners en bedrijven met de gemeente. Dit zorgt ervoor dat er telkens nieuwe vragen op ons af komen en dat er een grotere vraag naar onze dienstverlening ontstaat. Bijvoorbeeld in relatie tot nieuwe bestuurlijke ambities. Maar ook bijvoorbeeld door ontwikkelingen als de dubbele vergrijzing, de extra woningbouw die zich door vertaalt in andere diensten, de toenemende inzet op ondernijning en veiligheid, de veranderingen in de evenementenbranche en de paspoortpiek die een groter beroep doen op onze dienstverlening. Dienstverlening komt vanuit diverse perspectieven naar voren als belangrijk aandachtspunt. Vanuit het Coalitieprogramma, Toekomstvisie Druten2040 en vanuit het Actieplan 'Doorontwikkeling WDW'.

Als nieuw beleid stellen we onderstaande onderwerpen voor:

Onderwerp	Fte	Bedrag	Toelichting
Beleidsadviseur Evenementen en Vergunningen	1	€ 100.000	Binnen de WDW is er geen tactische, beleidsmatige capaciteit beschikbaar voor evenementen en vergunningen. Hierdoor worden uitvoerende medewerkers structureel overbevoerd en het leidt tot inefficiëntie, geen goede (beleidsmatige) keuzes en uitval. Er spelen veel ontwikkelingen in de evenementenbranche waardoor er telkens nieuwe vragen komen. Denk bijvoorbeeld aan de toekomstbestendigheid van kermissen en het belang van nieuwe toekomstbestendige evenementen in de kernen om de sociale cohesie te blijven bevorderen. En de ambitie vanuit Toekomstvisie Druten 2040 om te investeren in recreatie en toerisme en elkaar te blijven ontmoeten. Hierbij speelt de ontwikkeling dat de organisatiekracht steeds meer afneemt in de kernen. Daarnaast zijn we soms als gemeente zelf de organisator van evenementen. Ook hier merken we een toename in vragen, regels en vereisten, evenals vragen hoe we dit het beste in de toekomst kunnen organiseren. Dit betekent ook goede (beleidsmatige) keuzes kunnen maken in de gemeente Druten en ook kritisch te zijn naar nieuwe vragen in verhouding tot bestaande evenementen. Daarnaast is er de noodzaak om vergunningen en processen te vereenvoudigen en aanpalend beleid en knelpunten zoals APV, uitstallingen, fietsparkeren, wegsleepverordening e.d. op te kunnen pakken. Voor al deze vraagstukken is beleidsmatige capaciteit nodig.
Beleidsadviseur OOV	1	€ 100.000	De uitvoering van de prioriteiten van het vastgesteld Integraal Veiligheidsplan staat onder druk. Hierin is vermeld dat als de middelen of capaciteit niet meer toereikend zijn er een nieuw voorstel komt. Dit is nu de situatie. Op dit moment kunnen we niet meer voldoen aan de prioritering en wettelijke vereisten. Dit komt onder andere door: <ul style="list-style-type: none"> - Structurele overbelasting van het team Openbare Orde en Veiligheid - Meer individuele casussen waar veel capaciteit voor ingezet moet worden - Nieuwe wettelijke vereisten zoals aanpak mensenhandel en cameratoezicht - Nieuwe vragen zoals bondgenoten en jongerenaanpak Door overbelasting worden we een onbetrouwbare partner (zowel intern als extern in het gebied Tweestromenland en regio Gelderland-Zuid) en kunnen we niet langer het gewenste

			kwaliteitsniveau waarborgen. Hiervoor is extra capaciteit binnen team OOV nodig.
Beheerder IBOR	1	€ 100.000	In het team Ruimtelijk beheer is de formatie niet meer toereikend voor de taken. De laatste jaren is het areaal toegenomen en de omvang van de werkzaamheden door intensievere inwonersparticipatie en het in eigen beheer uitvoeren van onderhoudsprojecten. Om de extra werkzaamheden goed op te kunnen vangen, is uitbreiding gewenst. Dit kunnen we gedeeltelijk opvangen door te besparen op wijkbeheer. Deze uitzetting is onlosmakelijk verbonden met de uitzetting Wijkbeheer van 6 naar 5 fte, zie hieronder.
Wijkbeheer van 6 naar 5 fte	-1	-€ 80.000	Een wijkbeheerder Druten gaat met pensioen. Voorgesteld wordt deze niet één op één te vervangen, maar een bestaande fte voor Wijchen voor 1/3 in te zetten op Druten. Dat leidt voor Wijchen en Druten tot een besparing buiten de sleutel. Deze uitzetting is onlosmakelijk verbonden met de uitzetting Beheerder IBOR, zie hierboven.
Burgerzaken	1,6	€ 115.000	Vanaf 2024 stijgt het aantal reisdocumenten aanvragen landelijk. Voor de WDW gaat het aantal van gemiddeld 3.500 per jaar naar gemiddeld 12.000 per jaar. In 2014 is de geldigheid van reisdocumenten nl. verlengd van 5 jaar naar 10 jaar. Deze 10 jaar is in 2024 verstreken, wat betekent dat een groot deel van de inwoners in de periode 2024 tot en met 2028 hun reisdocumenten moet verlengen. Dit betekent jaarlijks twee tot drie keer meer aanvragen van reisdocumenten en even zo veel afhalers aan de balie/receptie. Om dit en de impact van andere ontwikkelingen goed in beeld te brengen heeft de WDW een onderzoek uitgevoerd. Op basis hiervan is er een korte en middellange termijnvisie en plan van aanpak voor de teams ontwikkeld. Om de extra werkzaamheden goed op te kunnen vangen, is uitbreiding gewenst. Dit kunnen we opvangen door de extra legesopbrengsten, zie onderstaande regel.
Dekking leges reisdocumenten		-€ 115.000	De extra aanvragen reisdocumenten leiden tot meer inkomsten binnen de gemeenten. De formatiekosten kunnen hieruit worden opgevangen.
TOTAAL	3,6	€ 220.000	
Effect Wijchen		€ 178.000	Omdat de vertrekkende wijkbeheerder buiten de sleutel voor
Effect Druten		€ 42.000	Druten is opgenomen, is het financieel effect voor Druten relatief beperkter dan voor Wijchen.

Munitax

In 2023 en 2024 heeft Munitax een begrotingswijziging doorgevoerd vanwege de explosieve stijging van het aantal bezwaarschriften. Met de extra inzet van personeel heeft Munitax de afhandeling van de bezwaarschriften grotendeels in 2023 af kunnen ronden. De kosten 2023 zijn daarbij (ruim) binnen die begrotingswijziging gerealiseerd, waarmee € 672k over 2023 is teruggevloeid naar de gemeenten.

Hoewel het aantal bezwaarschriften in 2024 beduidend lager is dan in 2023, verwacht Munitax vooralsnog het extra aangevraagde budget nodig te hebben. Vooral omdat het aantal beroepsschriften, volgend uit afgewezen bezwaarschriften, nu ook behoorlijk is toegenomen. De inzet verschuift zich daarmee in van de afhandeling van bezwaarschriften, naar de afhandeling van beroepsschriften. Dit leidt ertoe dat Munitax nu inschat ook voor 2025 incidenteel extra inzet nodig te hebben. Voor 2026 en verder gaan we er vanuit dat het niveau van bezwaar- en beroepsschriften weer genormaliseerd is. Voor 2024 verwacht Munitax op dit moment wel een voordeel op de proceskostenvergoedingen (vergoeding voor gegronde bezwaarschriften).

Begin 2024 is de benchmark in opdracht van Munitax afgerond. In die benchmark is Munitax getoetst op kwaliteit en kosten en vergeleken met andere belastingsamenwerkingen. Er wordt gezien in hoeverre de benchmark aanleiding geeft de belastingsamenwerking in deze vorm tegen het licht te houden. Munitax gaat met de deelnemende gemeenten in 2024

verder het gesprek aan over het optimaliseren van onze belastingoplegging.

x € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028
Mutatie structureel	0	-150	-150	-150	-150
Mutatie incidenteel	22	-150	0	0	0

Op basis van de eerste kwartaalrapportage verwachten we de bijdrage in 2024 te kunnen verlagen. In 2025 verwachten we incidenteel extra kosten i.v.m. de afhandeling van de extra beroepsschriften. Daarnaast verwachten we structureel een uitzetting op de bijdrage van Munitax i.v.m. gestegen personeels- en automatiseringskosten.

Hoofdstuk 4. Ombuigingen 2024 Druten

4.1. Ombuigingen proces

Het proces van de ombuigingen loopt parallel aan het proces van de perspectiefnota 2024. In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de verschillende sporen en opties waarbij wordt aangegeven welke incidentele- of structurele middelen zijn opgehaald die kunnen leiden tot financiële ombuigingen. De keuzes om het wel of niet te doen zijn met name politieke keuzes, waarbij ook de grenzen aangegeven moeten worden om een vervolganalyse te kunnen uitvoeren, zodat de impact voor beleid en financiën concreet wordt.

In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in het proces van Ombuigingen. Dit proces is het gevolg van de uitkomsten van de meerjarenbegroting 2024-2027 waar de tekorten incidenteel zijn omgebogen door de inzet van de algemene reserves (afgerond € 5 mln.). Om de inzet van de algemene reserves zo laag mogelijk te houden en om te zorgen voor robuust financieel beheer, is een proces van Ombuigingen gestart. Hieronder nemen wij u mee in de resultaten.

In het eerste kwartaal 2024 heeft er een onderzoek plaatsgevonden naar een aantal sporen die hieronder zijn weergegeven. De sporen 1 en 5 zijn reeds financieel vertaald in deze perspectiefnota. Bij de overige sporen is dit nog afhankelijk van de te maken keuzes. In de inleiding is tevens aangegeven dat mogelijke spooruitbreiding van ombuigingen op het gebied van taakstelling en bedrijfsvoering onvermijdelijk lijkt. In deze perspectiefnota is een eerste aanzet gegeven om te komen tot ombuigingen, waarbij uw raad reeds kaderstellend voor kan sorteren op mogelijk te maken ombuigingsrichtingen.

Op 25 april jl. is er vanuit de ambtelijke organisatie met de raads werkgroep een eerste overleg geweest om de ombuigingen 2024 Druten te bespreken. De sessie was in eerste instantie om de raads werkgroep te informeren over de ombuigingen 2024 en de gelopen sporen met de bijbehorende financiële consequenties en keuzeopties. De raads werkgroep is ook gevraagd om richting en suggesties mee te geven aan de ambtelijke organisatie op onderwerpen die belangrijk gevonden worden of onderwerpen die nader uitgezocht dienen te worden, zodat deze nog in het verdere traject meegenomen kunnen worden. De onderwerpen en huidige status die door de raads werkgroep zijn meegegeven zijn als volgt:

1. Het gemeentehuis als sales/lease-back constructie (*wordt onderzocht in hoeverre dit wel of niet mogelijk is*);
2. De OZB verhoging afstemmen op regionaal gemiddelde (uitgangspunt 5,2% aangegeven) (*verwerkt, zie pagina 13*);
3. Benchmark Munitax waarbij we bestuurlijk op pad gaan richting BSR (*overleggen vinden plaats*);
4. Portier "Parkeerhuis" ook in relatie met parkeernorm en mogelijke kosten exploitatie Parkeerhuis (*exploitatie Parkeerhuis*);
5. Bezuinigingen in investeringen in sociale basis niet verstandig? (*vraag*);
6. Plankostenscan strakker hanteren (*wordt onderzocht*);
7. Inflatiecorrectie op 0% zetten (*mogelijke methode*);
8. Out of the box effecten ook na 2027 (*zie bijlage, nog onderzoeken*).

Het verdere verloop van het proces zal via de lijn MT, College en Raad zijn. Na vaststelling perspectiefnota zullen we enkele sporen verder moeten uitdiepen. Richting de meerjarenbegroting zal er waarschijnlijk nog een sessie met de afvaardiging van de raad plaatsvinden.

Er wordt verwezen naar bijlagen. Deze zijn opvraagbaar bij de griffie. In onderstaande tabel worden de sporen en de financiële impact weergegeven.

Ombuigingen Druten

Ombuigingen Druten	Structureel	Incidenteel	Programma- middelen	Opmerkingen
Spoor 1 lucht	€ 182.297	€ 120.000	ja	Gedeeltelijk programmamiddelen
Spoor 2 beleidskeuzes	PM	PM	n.v.t./deels	Mogelijke Keuzes range € 0 tot € 1.035.000
Spoor 3 vastgoed	PM	PM	n.v.t.	Bij verkoop/afstoten pas concreet te maken
Spoor 4 OZB	€ 0	€ 0	n.v.t.	Reeds meegenomen bij spoor 2
Spoor 5 fasering kredieten	€ 36.000	€ 367.000	n.v.t.	In 2024 en 2025 incidentele middelen. Vanaf 2026 structureel
Spoor 6 munitax	€ 300.000	€ 0	n.v.t.	Politieke keuze om nieuwe doorbelasting door te voeren
Spoor 7 out of the box	PM	PM	n.v.t.	Out of the box, keuzes
TOTAAL	€ 518.297	€ 487.000		

- Groen is verwerkt in de perspectiefnota

4.2. Spoor 1: Financiële ruimte zonder beleidsconsequenties

Financiële ruimte die zonder beleidsconsequenties kan worden ingeboekt als gevolg van voorzichtig begroten. Structureel kunnen we € 182.000 direct inboeken. In 2024 incidenteel € 120.000 en in 2025 en 2026 incidenteel € 25.000 aan programmagelden.

Prg.	Nr.	Onderwerp	Aframen	Ombuiging	Politiek / maatschappelijke impact	Toelichting financieel adviseur/budgethouder
4	1	Volwasseneneducatie	1.000	aframen	Laag	Gaat om financiering van publieksacties ter bestrijding laagletterdheid in de Week van Lezen en Schrijven
5	2	Sportclubs	750	aframen	Laag	
5	3	Sportcomplexen	2.250	aframen	Laag	Erfpachtcanon verhogen naar reëel niveau miv 2025. Is <10jr niet verhoogd
5	4	Overige kunst	1.000	aframen	Laag	contract KIOR onderhoud
5	5	Volksfeesten	-2.000	aframen		op basis van realisatie 2k opbrengst aframen
6	6	Lokale Toegangspoort	4.500	aframen	Laag	verwijsindex stopt waarschijnlijk
6	7	P-wet BUIG	2.000	aframen	Laag	budgetruimte
6	8	BBZ Bedrijfskapitaal NIEUW	1.000	aframen	Laag	budgetruimte bij externe onderzoeken
6	9	BBZ Bedrijfskapitaal NIEUW	2.500	aframen	Laag	betreft IMK advisering budgetruimte
6	10	Bijzondere Bijstandsverlening	1.891	aframen	Laag	geen uitgaven afgelopen drie jaar
6	11	Bijzondere Bijstandsverlening	1.200	aframen	Laag	geen uitgaven afgelopen drie jaar
6	12	Bijzondere Bijstandsverlening	5.000	aframen	Laag	verhoging obv realisatie afgelopen jaren
6	13	Bijzondere Bijstandsverlening	2.808	aframen	Laag	budgetruimte obv gemiddelde afgelopen jaren
6	14	Wtcg en CER	6.159	aframen	Laag	misschien naar 45K, voorlopig op 50K aangehouden
6	15	BBZ Levensonderhoud OUD	22.660	aframen	Laag	geen instroom meer mogelijk in oude BBZ
6	16	Reintegratie & participatie	2.161	aframen	Laag	budgetruimte
6	17	WMO woonvoorzieningen	629	aframen	Laag	budgetruimte
6	18	Huishoudelijke Verzorging Natura	8.323	aframen	Laag	op basis van realisatie eerdere jaren
2	19	Gladheidbestrijding	1.000	aframen	Laag	op basis van realisatie
2	20	Wegen, straten en pleinen	2.500	aframen	Laag	op basis van realisatie
2	21	Wegen, straten en pleinen	60.000	aframen incidenteel	Midden	Verkeerd begroot en dient naar gebiedsinrichting verkeer te worden overgeboekt . Het betreft aanpassing Kerkstraat en aantal oversteekplaatsen PPN23 (incidenteel programmamiddelen)
2	22	Wegen, straten en pleinen	PM		Midden	Kwaliteitsniveau levert mogelijk een bezuiniging op maar moet verder onderzocht worden en schadeclaims zullen toenemen
2	23	Wegen, straten en pleinen	PM		Midden	Kwaliteitsniveau levert mogelijk een bezuiniging op maar moet verder onderzocht worden en schadeclaims zullen toenemen
2	24	Wegen, straten en pleinen	4.673	aframen	Laag	Aframen en is niet benodigd
	26	Kadastrale informatie	5.500	aframen	laag	op basis van realisatie
3	27	Algemeen - Economische ontwikkeling	35.000	aframen incidenteel	Laag	€ 35K incidenteel te bezuinigen ivm geen actuele onderzoeksvraag
3	28	Algemeen - Economische ontwikkeling	25.000	aframen incidenteel	Laag	op basis van realisatie (ophoging ivm collegeprogramma € 75K Economische Visie + Toerisme t/m 2026 incidenteel)
5	29	D n Bogerd	3.500	bijramen	Laag	is renteopbrengt
6	30	Wijkvoorziening de Doorkijk	10.000	aframen	Laag	op basis van huidige cijfers 10k aframen
7	31	Energietransitie	4.000	aframen	Laag	met index hoger
7	32	Energietransitie	-3.300	aframen	Laag	
7	33	Ongediertebestrijding	-8.000	aframen	Laag	
0	34	Baten en lasten secr.leges Burgerzaken	8.000	aframen	Laag	gemiddelde kosten afgelopen 5 jaar is 4.840 dus hier kan mogelijk een besparing plaatsvinden
8	35	Leges bouwvergunningen	50.000	bijramen	Laag	inkomsten fluctueren sterk
0	36	Commissie bezwaar en beroep AWB	200	aframen	Laag	gelet op realisatie afgelopen jaren, zou een verlaging van het budget mogelijk moeten zijn.
0	37	Commissie bezwaar en beroep AWB	2.000	aframen	Laag	gelet op realisatie afgelopen jaren, zou een verlaging van het budget mogelijk moeten zijn.
0	38	Commissie ombudsman	200	aframen	Laag	gelet op realisatie afgelopen jaren, zou een verlaging van het budget mogelijk moeten zijn.
0	39	Gemeentehuis	200	aframen	Laag	gelet op realisatie afgelopen jaren, zou een verlaging van het budget mogelijk moeten zijn.
0	40	Gemeentehuis	400	aframen	Laag	gelet op realisatie afgelopen jaren, zou een verlaging van het budget mogelijk moeten zijn.
0	41	Rente	30.000	bijramen	Laag	rente SKB structureel ramen (1 mln. tegen 3%)
0	42	Invoering belastingen	1.205	bijramen	Laag	geen kosten afgelopen drie jaar
0	43	Invoering belastingen	1.288	bijramen	Laag	geen kosten afgelopen drie jaar
5	44	Algemeen - Sportaccommodaties	100	bijramen	Laag	geen kosten afgelopen drie jaar
1	45	Veiligheidsbeleid en preventie	5.000	bijramen	Laag	structureel budget zit beperkte ruimte in, ophoging ivm collegeprogramma
		TOTAAL LUCHT	302.297			

4.3. Spoor 2: Takendiscussie beleid inclusief herbeoordeling coalitieakkoord.

Door de organisatie is voor ca. € 1.035.000 aan mogelijke besparingsmogelijkheden aangedragen. Ook is een aantal knoppen als pm benoemd. Hierin zijn mogelijke keuzes te maken. In bijlage 1 is aangegeven welke onderwerpen het betreft, de mogelijke range, de politiek/maatschappelijke impact en een toelichting met argumenten voor en tegen. **Op te vragen bijlage 1**

4.4. Spoor 3 Vastgoed

Eventuele verkoop van verhuurde woningen en het afstoten van garageboxen in eigendom dient nog verder te worden geanalyseerd en financieel inzichtelijk te worden gemaakt.

4.5. Spoor 4 Extra inkomsten

Extra inkomsten zoals leges, OZB, overige inkomsten zijn reeds meegenomen in spoor 2. Voor 1% extra OZB-verhoging levert dit circa € 50.000 structureel op. N.B. De herberekening van de OZB in combinatie met Munitax heeft plaatsgevonden met diverse scenario's.

4.6. Spoor 5: Herbeoordeling investeringskredieten

De kredieten uit het collegeprogramma zijn al eerder kritisch beoordeeld op de hoogte van het investeringsbedrag en met name het realiteitsgehalte van de fasering hiervan. Alle overige investeringskredieten zijn herbeoordeeld waardoor een fors aantal investeringen qua fasering een jaar opgeschoven worden en dus voor het eerst in 2025 of 2026 tot afschrijving leidt. Dit levert in 2024 incidenteel € 308.000 op en in 2025 incidenteel € 59.000. Het afsluiten van twee kredieten bij de jaarrekening 2023 met een forse onderuitnutting levert vanaf 2026 structureel € 36.000 op.

Op te vragen bijlage 2

4.7. Spoor 6: Kosten Munitax

De kosten van Munitax kunnen doorbelast worden naar de heffing riool en Afval, OZB. Meerkosten toerekenen aan riool/afval betekent een lastenstijging voor de burger en zou een maximaal structureel voordeel opleveren van ongeveer € 300.000. De hoogte is afhankelijk van de keuze en/of welk percentage je door wilt berekenen in de tarieven (politieke keuze).

Spoor 6: Nieuwe doorbelasting doorvoeren Munitax

Nieuwe doorbelastingen					2024	2025	2026	2027	2028	
					Totale kosten Munitax:					
					483.000	497.490	512.415	527.787	543.621	
Belastingen	Soort belasting	Kostensoort	Aanslagen	Percentage	2024	2025	2026	2027	2028	
Financiën belasting					100%	-483.000	-497.490	-512.415	-527.787	-543.621
OZB eigenaar woning	OZB	-	8090	29%	140.334	144.544	148.881	153.347	157.948	
OZB eigenaar niet-woning	OZB	-	672	2%	11.657	12.007	12.367	12.738	13.120	
OZB gebruiker niet-woning	OZB	605		0%	0	0	0	0	0	
Rioolheffing eigenaren woning	Riool	-	8021	29%	139.137	143.312	147.611	152.039	156.600	
Rioolheffing eigenaren niet-woning	Riool	-	643	2%	11.154	11.489	11.833	12.188	12.554	
Afvalstoffenheffing	Afval	-	8280	30%	143.630	147.939	152.377	156.949	161.657	
Diftar	Afval	6000		0%	0	0	0	0	0	
Reinigingsrecht	Afval	-	200	1%	3.469	3.573	3.681	3.791	3.905	
Hondenbelasting	Hond	-	1844	7%	31.987	32.947	33.935	34.953	36.002	
Reclamebelasting	Reclame	-	94	0%	1.631	1.680	1.730	1.782	1.835	

4.8. Spoor 7: Out of the box.

Er zijn besparingen mogelijk maar daarvoor dient er eerst een politieke keuze te worden gemaakt om een verdere analyse en (financiële) impact te kunnen bepalen.

Op te vragen bijlage 3

Hoofdstuk 5. Financiële effecten incidenteel en structureel

Op deze en volgende pagina's treft u de tabel "Eenmalige bijstellingen 2024" en "Structurele effecten/ doorwerkingen" aan, waarin tevens het exploitatiesaldo 2024 wordt gepresenteerd.

(bedragen in € /-= nadelig)

Pag. nr.	Tabel incidentele bijstellingen 2024	Incidentele dekkingsmid
	Beginstand saldo eenmalige middelen	10.000
	(na bestedingsplan en amendementen begroting 2024)	
	Incidentele voor/nadelen Perspectiefnota 2024	
	Effecten uit eerdere Raadsbesluiten	
5	Totaalbedrag overheveling restantbudgetten storten in Algemene reserve	-1.231.304
5	Resultaat rekening 2023 (concept)	1.915.394
	Bestaand beleid	
	Programma 0 Bestuur en ondersteuning	
	Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	
18	Afboeking boekwaarde zwembad en sporthal Heuvelverwerking in 2023 i.p.v. 2024	454.428
18	Lagere onttrekking algemene reserve	-454.428
18	Frictiekosten zwembad	-94.000
18	Dekking frictiekosten uit reserve	94.000
18	Dotatie aan reserve frictiekosten personeel zwembad	-100.000
19	Ruilovereenkomst gronden (molen De Drie Waaien)	-30.925
	Programma 6 Sociaal Domein	
19	Centrumgemeentemiddelen BW/MO	146.766
19	Kosten BW/MO	-146.766
19	Wmo woningaanpassing	-130.000
	Programma 7 Volksgezondheid en Milieu	
26	Uitkering GGD over 2023	24.936
19	Second opinion beroep omgevingsvergunning Kaliwaal	-29.250
19	Uitkering GR MARN	38.000
	Programma 8 Wonen en Bouwen	
20	Opbrengst leges structuur- en bestemmingsplannen	-35.000
20	Meeropbrengst leges bouwvergunningen	335.000
20	Eindresultaat Druten-Oost/Tichellande	50.000
20	Storting resultaat Druten-Oost/Tichellande in reserve grondbedrijf	-50.000
	Nieuw beleid (Keuze)	
	Programma 0 Bestuur en ondersteuning	
23	Uitbreiding politiepost gemeentehuis Druten	-49.000
23	Arbo aanpassingen gemeentewerf (nieuw beleid, maar geen keuze)	-120.000
	Programma 2 Verkeer en vervoer	
23	Onderzoek verkeersveiligheid Mr Van Coothstraat en de Ruijterstraat	-15.000
23	Vervanging Led-installatie Raadhuisstraat	-15.000
	Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	
23	Subsidie LTC De Gelenberg padelbaan	-37.000
23	Speeltuin Lindenpad Deest	-5.000
24	Actualisatie groenbeleidsplan	-30.000
15	Instellen voorziening Natuur en biodiversiteit	-204.500
	Programma 7 Gezondheid en Milieu	
24	Subsidie Rijk geluid	5.400
24	Kosten geluidsonderzoek	-5.400
24	Regionaal uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie	-10.000
	Totaal eenmalige middelen Perspectiefnota 2024	281.351

(bedragen in € /- nadelig)

Pag. nr.	Structurele doorwerkingen	2024	2025	2026	2027	2028	O/K
5	Structureel saldo na bestemming (na doorrekening fin.uitgangspunten) saldo 2024: € 321.753 (incl.investerings/bestedingsplan en amendement)	321.753	237.978	-2.095.949	-433.872	-254.597	O
	Effecten uit eerdere Raadsbesluiten	-31.100	-371.975	-504.410	-627.322	-706.187	
5	Kapitaallasten vervanging audiovisuele installatie raadzaal (NJN2023)		-15.050	-15.050	-15.050	-15.050	O
5	Kapitaallasten verhoging krediet gemeentewerf (NJN2023)		-1.950	-1.950	-1.950	-1.950	O
6	Arbeidsmarktbeleid "Klaar voor nieuwe kansen"		-308.000	-373.000	-426.000	-426.000	O
6	Beleidsplan IBOR 2025 t/m 2028		15.225	-52.210	-122.122	-200.987	O
6	Gunning contract accountant	-31.100	-62.200	-62.200	-62.200	-62.200	O
	Bestaand beleid	-6.649	-468.637	-442.682	-491.716	-347.550	
	Programma 0 Bestuur en ondersteuning						
6	Dividenduitkering DAR	-34.131	-28.000	-28.000	-28.000	-28.000	O
6	Lagere opbrengst hondenbelasting	-3.852	-3.852	-3.852	-3.852	-3.852	O
6	Bordbusters/verkiezingsborden			-7.000	-7.000	-7.000	K
6	Organisatie verkiezingen	-20.000		-20.000	-20.000	-20.000	O
7	Opbrengsten leges reisdocumenten		85.000	85.000	85.000	85.000	O
7	Afdracht rijksleges reisdocumenten		-49.000	-49.000	-49.000	-49.000	O
7	Formatie voor afwikkeling paspoortpiek (bijdrage WDW)		-36.800	-36.800	-36.800	-36.800	O
	Programma 1 Veiligheid						
7	Samenwerkingsovereenkomst Bevolkingszorg en crisiscommunicatie VRGZ	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000	O
	Programma 2 Verkeer en vervoer						
7	Civiele werkzaamheden Rijdt Horssen (Centrumvisie Horssen)		-3.565	-3.565	-3.565	-3.565	O
7	Vrijval kapitaallasten fietspad Tichellande/Gelenberg		32.500	32.500	32.500	32.500	O
7	Aanpak Koningstraat Afferden samenvoegen kredieten vrijval		24.094	36.812			O
8	Herinrichting Raadhuisstraat-gedeelte Hogestraat-Kasteelhof		-10.075	22.425	22.425	22.425	O
	Programma 3 Economie						
8	Vervanging electriciteitsvoorziening Markt		-5.940	-5.940	-5.940	-5.940	O
18	Toerisme, bijdrage TVAN (bureau Toerisme Veluwe Arnhem-Nijmegen)		-28.000				K
	Programma 4 Onderwijs						
8	Nieuwbouw VMBO Pax Christi College				pm	pm	O
	Programma 5 Sport, cultuur en recreatie						
8	Budget schoolzwemmen	-4.131	-4.245	-4.277			O
9	Subsidie Openbare Bibliotheek Rivierenland	-4.500	-4.500	-4.500	-4.500	-4.500	O
9	Adviescommissie omgevingskwaliteit	-10.485	-10.485	-10.485	-10.485	-10.485	O
9	Extra ontsluiting Uivermeerjes vrijval incidentele middelen		20.000				O
9	Extra ontsluiting Uivermeerjes kapitaallasten		-3.185	-3.185	-3.185	-3.185	O
9	Verlaging kapitaallasten krediet Molen Afferden		650	650	650	650	O
	Programma 6 Sociaal Domein						
9	Vrijval budget kernenwethouders	20.000	20.000	20.000			O
9	Voorlopig macrobudget 2024 Wet BUIG	343.450	347.000	350.000	353.500	357.000	O
9	Aanpassing uitkeringen P-wet	-183.000					O
9	Loonkostensubsidies	-67.000	-67.000	-67.000	-67.000	-67.000	O
10	Kosten opvang ontheemden Oekraïne	-4.300.000	-5.500.000				O
10	Rijksvergoeding opvang ontheemden Oekraïne	4.300.000	5.500.000				O
10	Aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (HGKM)		-40.950	-40.950	-40.950	-40.950	K
10	Bijdrage Regionaal OndersteuningsBureau/Regioprogramma jeugd	-32.000	-43.650	-46.881	-46.881	-46.881	O
10	Basis en specialistische jeugd Ggz	-300.000	-300.000	-300.000	-300.000	-300.000	O
10	Lokale vertaling hervormingsagenda en regioprogramma jeugd	422.000	-140.667	-140.667	-140.666		O
10	Jeugdbescherming en jeugdreclassering	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	O
10	PGB jeugd	-34.000	-34.000	-34.000	-34.000	-34.000	O
10	Contractbeheer via bijdrage aan WDW	-15.000	-15.000	-15.000			O
10	Dekking contractbeheer uit bestaande jeugdmiddelen	15.000	15.000	15.000			O
10	Wmo hulpmiddelen	-70.000	-70.000	-70.000	-70.000	-70.000	O
11	Meerkosten aanbesteding ambulante begeleiding Wmo		-77.000	-77.000	-77.000	-77.000	O
11	Meerkosten indexering tarieven Wmo en jeugd vanaf 2025		pm	pm	pm	pm	O
11	Winstwaarschuwing kostenstijging Jeugd vanaf 2025		pm	pm	pm	pm	O
11	Noodfonds SUN Gelderland-Zuid	-13.042	-10.000	-10.000	-5.000		O
11	Dekking noodfonds SUN Gelderland-Zuid	13.042	10.000	10.000	5.000		O
	Programma 7 Volksgezondheid en Milieu						
11	Telemetriesysteem		-10.750	-10.750	-10.750	-10.750	O
11	Dekking kapitaallasten telemetriesysteem uit rioolrecht		10.750	10.750	10.750	10.750	O
	Programma 8 Wonen en Bouwen						
12	Regionale urgentiecommissie		-7.967	-7.967	-7.967	-7.967	O

		(bedragen in € /=- nadelig)				
Pag. nr.	Structurele doorwerkingen	2024	2025	2026	2027	2028 O/K*
Nieuw beleid (KEUZES)		119.900	41.635	-39.465	-76.365	-67.865
Programma 0 Bestuur en ondersteuning						
13	Aanpassing nutsvoorzieningen gemeentewerf/brandweerkazerne		-3.265	-3.265	-3.265	-3.265 K
13	OZB opbrengsten	184.000	123.000	70.000	28.000	51.000 K
14	(Continue) Monitoren klantsignalen		-9.500	-14.600	-9.500	-14.600 K
15	Aanschaf applicatie 'kostendekkendheid.nl'	-3.000	-3.650	-3.650	-3.650	-3.650 K
15	Dekking applicatie uit leges		3.650	3.650	3.650	3.650 K
15	Medewerker kabinetszaken	-59.000	-59.000	-59.000	-59.000	-59.000 K
Programma 1 Veiligheid						
15	Veilig wonen decentrale bestuurders		-7.000	-7.000	-7.000	K
15	Bluswatervoorziening vergoeding	-13.500	-13.500	-13.500	-13.500	-13.500 K
Programma 3 Economie						
15	Opbrengst Invoering toeristenbelasting		22.500	22.500	22.500	22.500 K
15	Kosten invoering toeristenbelasting		-5.000	-5.000	-5.000	-5.000 K
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie						
15	Jaarschijven uitvoeringsplan Natuur en biodiversiteit	-29.000	-29.000	-29.000	-29.000	-29.000 K
15	Dekking kosten uitvoeringsplan via voorziening	29.000	29.000	29.000	29.000	29.000 K
Programma 6 Sociaal Domein						
16	Kosten Noodopvanglocatie Scharenburg	-210.000	-114.000	-30.000		K
16	Inkomsten Noodopvanglocatie Scharenburg	210.000	114.000	30.000		K
Programma 7 Volksgezondheid en Milieu						
16	Vervanging riolering Raadhuisstraat en afbouwen watersysteem Dr West			-35.920	-35.920	-35.920 K
16	Dekking vervanging riolering uit roolrecht			35.920	35.920	35.920 K
16	Vergoeding regeling Single Use Plastic	53.400	53.400	53.400	53.400	53.400 K
16	Kosten inhuur participatieprojecten	-37.000	-37.000	-37.000	-37.000	-37.000 K
16	Opstellen afvalbakkenplan	-15.000				K
16	Overheveling CDOKE middelen aan WDW voor formatie	-144.000				K
16	Dekking uit beschikbare CDOKEE middelen	144.000				K
17	Regionale samenwerking Klimaatadaptatie		-23.000	-46.000	-46.000	-46.000 K
Programma 8 Wonen en Bouwen						
17	Vrijval kosten starterslening	20.000	20.000	20.000		K
17	Cofinanciering verhuiscoach	-10.000	-20.000	-20.000		K
17	Hogere raming exploitatiebijdrage/bijdrage bovenwijkse voorzieningen	15.085	3.548	117.024	574	K
17	Stortingen bijdragen bovenwijken in res.stadsuitleg van 50% naar 100%	-15.085	-3.548	-117.024	-574	K
Nieuw beleid programmaoverstijgend (KEUZES)		-400.000	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
Programma overstijgend						
12	MJOP Openbare gebouwen storting in voorziening	-340.000	-340.000	-340.000	-390.000	-390.000 K
12	Extra storting in voorziening MJOP	-60.000				K
12	Instellen bestemmingsreserve MJOP	-660.000				K
12	Dekking uit algemene reserve	660.000				K
12	Dekking uit bestemmingsreserve MJOP		140.000	140.000	190.000	190.000 K
Gemeenschappelijke regelingen en vrijval stelposten		541.865	-299.189	-477.628	-871.187	-944.352
26	Groene Metropool		-4.655	-397	689	-1.817 O
26	GGD	-5.425	-70.290	-70.290	-70.290	-70.290 O
26	DRAN	105.615	122.782	138.224	159.296	198.620 O
26	MGR (module werkbedrijf)	34.000	-212.000	-273.000	-292.000	-120.000 O
26	Dekking verhoging loonkostensubsidies	67.000	67.000	66.000	66.000	66.000 O
26	Dekking Nieuw beschut werk via meicirculaire	73.000	80.000	86.000	93.000	93.000 O
26	MGR (IRVN)		-22.000	-22.000	-22.000	-22.000 O
27	VRGZ		-46.276	-48.391	-50.232	-64.585 O
27	ODRN	-16.000	-60.225	-58.499	-62.150	-62.780 O
27	WDW (bijstelling begroting 2024 en conceptbegroting 2025)	286.000	135.000	29.000	-468.000	-735.000 O
28	Exploitatiebijdrage Optisport	-437.000	-569.000	-569.000	-569.000	-569.000 O
subtotaal Bijdrage WDW		-151.000	-434.000	-540.000	-1.037.000	-1.304.000
28	Reeds in dekking voorzien begroting 2025	0	287.750	279.500	285.500	285.500 O
29	Formatie WDW 2025 nieuw		-42.000	-42.000	-42.000	-42.000 O
30	MUNITAX	22.000	-300.000	-150.000	-150.000	-150.000 O/K
Vrijval opgenomen stelposten (collegeprogramma en energie)		412.675	334.725	157.225	250.000	250.000 K
Ombuigingen Druten 2024		610.297	266.297	243.297	218.297	218.297
33	Financiële ruimte zonder beleidsconsequenties (struc.) spoor 1	182.297	182.297	182.297	182.297	182.297 K
33	Financiële ruimte zonder beleidsconsequenties (incid.) spoor 1	120.000	25.000	25.000		K
35	Heroverweging investeringskredieten (structureel) spoor 5			36.000	36.000	36.000 K
35	Heroverweging investeringskredieten (incidenteel) spoor 5	308.000	59.000			K
Financiële effecten meicirculaire 2024		676.000	216.000	635.000	473.000	427.000
Structureel saldo 2024 t/m 2028		1.832.066	-577.891	-2.881.837	-2.009.165	-1.875.254
36	Saldo eenmalige middelen 2024 (gedeeltelijk keuze)	281.351				
	Overheveling inzet reserve exploitatiebegroting 2024 naar 2025	-650.000	650.000			
	Inzet reserve exploitatiebegroting		400.000	3.000.000		
Saldo exploitatie 2024 t/m 2028		1.463.417	472.109	118.163	-2.009.165	-1.875.254
Inzet res. exploitatiebegroting		650.000	400.000	3.000.000	950.000	nvt

* (O)nvermijdelijk of Gedeeltelijke financiële (K)euze
Rood= nog niet besloten

Toelichting saldo begroting 2025: ¹Het nu weergegeven structurele saldo in 2025 komt tot stand na doorrekening van de reken-technische uitgangspunten van de programmabegroting 2025 en de meerjarenschijven 2026-2028.

Hoofdstuk 6. Provinciaal toezicht

6.1 Algemeen

In haar rol van financieel toezichthouder heeft de provincie Gelderland tot taak de financiële positie van de gemeente Druten te toetsen aan de op dit moment geldende wet- en regelgeving. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. Ieder jaar besluit de provincie, op grond van artikel 203 van de Gemeentewet, voor 1 januari of de gemeente voor het komende begrotingsjaar onder repressief of preventief toezicht valt.

Er is altijd sprake van repressief toezicht als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- De begroting is structureel en reëel in evenwicht. De structurele baten dekken ieder jaar de structurele lasten en de ramingen zijn realistisch. Als de begroting niet structureel en reëel in evenwicht is, dan moet aannemelijk zijn dat dit evenwicht uiterlijk in het laatste jaar van de meerjarenraming tot stand wordt gebracht.
- De jaarrekening en begroting zijn op tijd ingezonden. De jaarrekening vóór 15 juli van het jaar volgend op het verslagjaar en de begroting vóór 15 november van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar.

De begroting 2025 waarover uw raad in november een besluit neemt wordt gebaseerd op de komende septembercirculaire en geeft dan de meest actuele meerjarenraming weer.

6.2 Financiële ontwikkelingen

Herijking gemeentefonds

Vanaf 1 januari 2023 is het herverdeelmiddel van het gemeentefonds volledig herzien. Het doel van het rijk is een stabiel verdeelmodel dat zoveel mogelijk aansluit bij de kosten van gemeenten. Een groeipad zorgt ervoor dat de gevolgen van de herziening beperkt blijven. Tot en met 2027 blijven de financiële gevolgen beperkt tot maximaal € 37,50 per inwoner. Dit geldt voor alle gemeenten, Daarbij maakt het niet uit of de gemeenten voordeel of nadeel heeft van het nieuwe verdeelmodel. Druten heeft een nadeel van het nieuwe verdeelmodel en in onze berekening van het gemeentefonds is rekening gehouden met het maximale bedrag van € 37,50 per inwoner. Voor Druten is het nadeel van de herverdeling groter dan € 37,50 per inwoner. We gaan dit risico expliciet benoemen in de paragraaf weerstandsvermogen bij de begroting 2025 want het nieuw verdeelmodel is geen eindstation en zal continu onderhoud vragen. Het rijk evalueert en beoordeelt het verdeelmodel of het nog beter kan. Het Rijk is van plan de evaluatie in 2024 af te ronden. In de meircirculaire van 2025 leest u hier dan meer over.

Notitie incidenteel structureel

In de notitie incidenteel/structureel van de VNG is een nieuwe maatregel aangekondigd. Dankzij deze maatregel kunnen gemeenten vanaf 2024 reserves en overschotten inzetten voor het dekken van structurele lasten. Hierdoor kunnen gemeenten vanaf volgend jaar het surplus in de algemene reserve (de reserve waar geen bestemming aan is gegeven) aanwenden voor het dekken van structurele exploitatielasten. Van dit vrij besteedbare deel, het surplus, mogen gemeenten 10% inzetten voor structurele lasten. Dit onder de voorwaarde dat de solvabiliteit van de gemeente groter of gelijk aan 20% is en blijft. De solvabiliteit geeft aan welk deel van onze bezittingen is betaald met spaargeld. In vaktermen is dat het eigen vermogen gedeeld door het totale vermogen. Dit deel wordt dan tot 'structurele baat' bestempeld. Ook moet het weerstandsvermogen naar het oordeel van de toezichthouder (de provincie) voldoende zijn, gebaseerd op een

adequate risico-inventarisatie. Het is aan gemeenten zelf of ze hun reserves daadwerkelijk inzetten. De maatregel is in werking getreden op 1 januari 2024.

Begrotingsadvies VNG

De VNG heeft in maart een begrotingsadvies 2025-2028 uitgebracht. Dit advies was op hoofdlijnen:

- Bereid ombuigingen voor waartoe in uw gemeente besloten zal worden indien de korting van € 3 miljard vanaf 2026 niet wordt teruggedraaid of verzacht. Breng deze zo goed mogelijk in kaart, maar zet ze nog niet in gang.
- Presenteer deze gevolgen financieel én inhoudelijk zo scherp mogelijk.

Hoofdstuk 7. Collegeprogramma "Samen duurzaam vooruit"

7.1. Voortgangsrapportage lijst van 100

Afgelopen april heeft u een informatienota ontvangen over de "Lijst van 100" status uitvoering collegeprogramma. Derhalve hebben we deze uitvraag niet opnieuw gedaan, maar verwijzen we u naar deze recente informatie over de uitvoering van het collegeprogramma.

7.2 Vrijval stelposten

In de begroting 2024-2027 zijn een aantal stelposten opgenomen. Dit betreft een stelpost voor o.a. dekking van nog financieel uit te werken items uit het collegeprogramma.

Daarnaast is stelpost van structureel € 100.000 opgenomen ter dekking van de naar verwachting stijgende energieprijzen.

Op dit moment zien we geen redenen meer om deze stelposten nog aan te houden.

Derhalve stellen we voor om de opgenomen stelposten nu te laten vervallen en ten gunste te laten komen van de beschikbare middelen.

Hoofdstuk 8. Resumé beslispunten

Op basis van deze perspectiefnota dient de raad de volgende zaken te autoriseren:

1. In te stemmen met de voorstellen en mutaties met betrekking tot de reserves en voorzieningen in 2024 als genoemd bij paragraaf 2.2 Actualisatie reserves en voorzieningen 2024.
2. Het bestemmen van het beschikbare saldo van de jaarrekening 2023 ad € 1.915.394 als dekkingsmiddel in deze perspectiefnota 2024.
3. Na de bovenstaande mutaties resteert in 2024 (zie blz.36) een bedrag aan eenmalige middelen van € 281.351. Na de berekening van de structurele effecten resteert in 2024 een saldo aan structurele middelen van € 1.182.066 (zie blz.38). Daardoor komt het saldo voor de exploitatie 2024 uit op € 1.463.417 (eenmalig +/- € 281.351, structureel +/- € 1.182.066).
4. De financiële consequenties van deze perspectiefnota 2024 muteren in de begroting 2024 en meerjarenbegroting 2025-2028 inclusief de mutaties in de reserves conform de overzichten op de pagina's 2 en 35 t/m 37. Daartoe wordt de 2e begrotingswijziging 2024 vastgesteld.
5. De ramingen vanaf het begrotingsjaar 2025 voor **nieuw** beleid en de **keuzes bij bestaand beleid**, opnemen in het investerings- en bestedingsplan van de conceptbegroting 2025 ter integrale afweging. De keuzes worden uitgewerkt en voorgelegd ter voorbereiding op de begrotingsbehandeling.
6. Verwerken c.q. instemmen met de hieronder genoemde kredieten:
  - Instemmen met een aanvullend krediet van € 120.000 voor werkzaamheden de Rijdt te Horsen.
  - Instemmen met het laten vervallen van het krediet Fietspad Tichellande –Gelenberg van € 500.000
  - Het samenvoegen van drie bestaande kredieten in Afferden tot één krediet van € 775.000. Het betreft de bestaande kredieten: Aanpak gedeelte Koningstraat Afferden, Trottoiraanpak Koningstraat Afferden en kruispunt Heemstraweg-Koningstraat uit het MUP.
  - Instemmen met het verlagen van het bestaande krediet voor de herinrichting Raadhuisstraat van € 500.000 naar € 155.000.
  - Instemmen met een krediet van € 72.750 voor de vervanging van de elektriciteitsvoorziening op de Markt;
  - Instemmen met een krediet van € 49.000 voor extra ontsluiting Uivermeertjes Deest.
  - Instemmen met het verlagen van het bestaande krediet voor voorzieningen terrein Molen De Drie Waaien met € 11.500 van € 55.500 naar € 45.000.
  - Instemmen met een krediet van € 50.000 voor de aanschaf/implementatie van een telemetriesysteem
  - Instemmen met een krediet van € 40.000 voor aanpassing nutsvoorzieningen brandweerkazerne/gemeentewerf.
  - Instemmen met het verhogen van het bestaande krediet voor vervanging riolering Raadhuisstraat/afbouwen watersysteem Druten West met € 1.209.145 naar € 1.865.000.
7. De budgetten uit de perspectiefnota ten behoeve van de uitvoering door de WDW ter beschikking te stellen aan de WDW.
8. Het bestuur van de WDW te verzoeken invulling te geven aan de formatie waarvoor budgetten ter beschikking zijn gesteld.